

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2019/20:15

Fredagen den 29 november

§ 1 Rättsliga och inrikes frågor

Justitie- och migrationsminister Morgan Johansson

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 7–8 oktober 2019

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 2–3 december 2019

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Välkomna hit, statsrådet Morgan Johansson och medarbetare. Vi börjar som vanligt med återrapporten.

Anf. 2 Justitie- och migrationsminister MORGAN

JOHANSSON (S):

Jag har ingenting att tillägga utöver det utsända materialet.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går in på dagordningen. Jag ska försöka att hitta rätt punkter.

Vi har dagordningspunkt 5 a, Genomförande av den strategiska agendan 2019–2024 på området rättsliga och inrikes frågor.

Anf. 4 Justitie- och migrationsminister MORGAN

JOHANSSON (S):

Det blir ytterligare en diskussion och riktlinjedebatt om framtiden för EU:s migrations- och asylpolitik. En liknande diskussion hölls på RIF-rådet i juni under det bulgariska ordförandeskapet och på det informella RIF-rådet i juli.

I väntan på en ny kommission har det finländska ordförandeskapet tagit tillfället i akt att ha flera öppna och framåtblickande diskussioner också på tjänstemannanivå. Inför mötet har det finländska ordförandeskapet tagit fram ett dokument som sammanfattar delar av de diskussioner som hållits om EU:s asyl- och migrationspolitik under sommaren och hösten och som ordförandeskapet bedömer bör föras vidare i den nya institutionella cykeln.

Den fortsatta diskussionen ska ses i ljuset av att den inkommande kommissionen aviserat en ny pakt för migration och asyl inklusive en nylansering av Dublinreformen och asylreglerna. I diskussionen kommer regeringen att utgå från den ståndpunkt som förankrades i inför RIF i juni

och som finns i den kommenterade dagordningen. Vi har alltså pratat om detta flera gånger tidigare. Vi har fortfarande samma uppfattning om vilka som är de mest prioriterade områdena för regeringen att lyfta fram i diskussionerna.

På ett övergripande plan anser vi att det är viktigt att fortsätta att arbeta brett med migrationsfrågan. Kontrollen av vilka som reser in över de yttre gränserna måste förbättras. Samarbetet med tredjeländer måste fördjupas samtidigt som rätten att söka asyl upprätthålls. När det gäller asylpaketet vet vi inte ännu vad som kommer att hända. Men det är sannolikt att i vart fall vissa rättsakter återkallas för att sedan läggas fram som nya förslag.

Oavsett om kommissionen väljer att gå vidare är det viktigt att förhandlingarna om ett gemensamt asylsystem fortsätter. Systemet ska enligt vår mening vara effektivt och rättssäkert. Det ska leda till en jämnare fördelning av de asylsökande och färre sekundära förflyttningar. Systemet måste också vara långsiktigt hållbart, humant och medge beslut av hög kvalitet som värnar asylrätten. Sverige ska fortsätta att driva på för ett solidariskt system där alla medlemsstater tar ansvar för asylsökande. Det bör också avspeglas i EU:s nästa långtidsbudget.

Ett långsiktigt hållbart europeiskt asylsystem kräver också ett väl fungerande och humant återvändande av dem som inte bedöms vara i behov av internationellt skydd eller i övrigt har rätt att stanna i EU. Det är därför nödvändigt att fortsätta det gemensamma arbetet med att effektivisera återvändandeförfarandet såväl internt som genom ett starkt samarbete med aktuella ursprungsländer.

Jag kan också notera att jag märker att en del länder uppmärksammat Sveriges arbete med återvändande. De senaste fem åren är det över 70 000 före detta asylsökande som har lämnat Sverige antingen till ett annat EU-land inom ramen för Dublinförfarandet eller tillbaka till sina hemländer. Det är över 1 000 per månad. Det kan man notera med anledning av den diskussion som ibland förs om huruvida detta fungerar eller inte.

Vi har nu sedan några år tillbaka ett fungerande återvändande både till Afghanistan och till Marocko. Det hade vi inte tidigare. Det kan man också notera. Båda de omständigheterna har uppmärksamats av andra EU-länder som kan ha problem helt enkelt med återsändande till just de länderna. Men för Sveriges räkning fungerar det samarbetet på ett bra sätt numera.

Det är så man måste arbeta. Vi kommer förmodligen att få se fler initiativ framför allt från EU-kommissionens sida just när det gäller återvändande riktat mot enskilda länder där medlemsstaterna kan ha haft problem tidigare. Det är från våra utgångspunkter viktigt att fortsätta att stödja EU-samarbetet för att stärka ursprungs- och transitländernas egen kapacitet för att hantera alla aspekter av migration.

Vi måste ha en heltäckande ansats där samtliga dimensioner av migration och asyl integreras i partnerskap med enskilda tredjeländer. Det kan handla om att bygga kapacitet för tredjeländer att bättre hantera asylprocessen och integrationsmöjligheter men också om vidarebosättning av personer i behov av skydd, återvändande och också åtgärder för att bryta människosmugglares verksamhet.

I det längre perspektivet handlar det om att motverka grundorsaken till irreguljär migration och tvångsfördrivning. Vi anser det viktigt att det arbetet sker i nära samarbete med UNHCR och IOM och att dessa får det

Anf. 5 PAULA BIELER (SD):

Tack, migrationsministern, för den föredragningen!

Från Sverigedemokraternas sida välkomnar vi att man nu efter många år börjar fokusera mer på hur man kan få till att minska strömmarna och ha återvändande och mottagande i tredjeländer som fungerar och hjälper dem att ta sitt ansvar som närmsta hamn.

Däremot har vi genomgående hela tiden haft avvikande meningar som så länge den svenska ståndpunkten ser ut som den gör såklart kvarstår. Det rör den jämna fördelningen som vi inte tycker är en rimlig hållning. Det bör vara fokus på hur man kan säkerställa att grundprincipen med Dublinöverenskommelsen hålls. Det är att människor ska fly så kort sträcka som möjlig, få asyl så tidigt som möjligt och så nära som möjligt och allra helst utan att ens behöva korsa Medelhavet.

Det kan noteras att det är extra intressant i samband med att man nu börjar överge talet om tvingande omfördelning även på EU- och kommissionsnivå. Snarare pratar vi om solidaritet på andra sätt och hur man kan hjälpa till. Det är en avvikande mening som kvarstår från vår sida.

Därutöver är man mer välkomnande även från Sveriges sida gällande att gå vidare med vissa rättsakter för andra och att fokusera på säkerheten i första hand. Vi har lyft upp det flera gånger tidigare. Det gäller till exempel att man inte kan vänta på Eurodacförordningen för att kunna kohandla om andra rättsakter. Det är de avvikande meningar som vi har haft och som kvarstår.

Anf. 6 TINA ACKETOFT (L):

Jag är också nyfiken på att få höra om hur man ser på att vi nu går ifrån det vi tidigare har sagt att vi ska ha en samlad bild, ett samlat paket, till att bryta loss vissa rättsakter. Jag är intresserad av att höra om det.

Vi har diskuterat den svenska hållningen många gånger. Den står vi definitivt bakom. Det gäller speciellt när man talar om ett helhetsgrepp. Det gäller allt från orsaken till migrationen till att vi ska hitta en gemensam lösning inom EU.

Jag här ändå nyfiken. Statsrådet säger att det fungerar väl med återtagandet från Marockos sida. Vi hade enorma bekymmer med gatubarn; ungdomar som inte mädde bra här i Sverige men som vi inte kunde skicka tillbaka. Jag undrar om det verkligen stämmer att det är löst.

Dyker diskussionen om säkra länder upp vid nästa veckas möte? Hur är i så fall den svenska hållningen nu när det gäller det?

Anf. 7 JENS HOLM (V):

Vi i Vänsterpartiet tycker att det är en bra hållning att stå fast vid att alla länder ska ta sitt ansvar. Det är bra att regeringen fortsätter att driva den positionen.

Sedan har jag också, precis som Tina Acketoft, en fråga om säkra länder. Man kanske ska säga "säkra länder" inom citationstecken. Överlag tycker vi att det är viktigt att avtal inte får ingå med tredjeländer eller ursprungsländer som inte respekterar mänskliga rättigheter och grundläggande konventioner, etcetera. Asylsökande ska inte skickas

tillbaka till sådana länder. Vi har mängder av exempel från Turkiet, Libyen och Afghanistan, exempelvis, på hur personer behandlas illa när de skickas tillbaka dit.

Vi tycker också att regeringen borde fokusera tydligare på livräddande insatser. Kanske lyssnade jag dåligt, men jag hörde ingenting om det i ministerns presentation här att mer resurser ska läggas på livräddande insatser. Vi i Vänsterpartiet anser att Sverige borde vara ett av de länder som går före som har ingått avtal mellan sig för att ta emot landstigna vid Medelhavet, det så kallade Maltainitiativet. Jag skulle vilja fråga ministern ifall regeringen är beredd att ansluta sig till det initiativet där ett antal länder har gått ihop för att göra livräddande insatser på Medelhavet.

Avslutningsvis: Det som gäller ett enskilt lands yttre gränser blir med EU:s politik vår gemensamma EU-politik. Nu senast har vi haft exempel från Kroatien, som snart kan vara Schengenmedlem. Kroatien skickar personer över gränsen till Bosnien. Det finns exempel på hur flyktingar har behandlats illa i Kroatien. Det finns väldigt tung kritik från Human Rights Watch, exempelvis.

Här måste andra länder agera tydligt. Vi undrar ifall Sverige har tagit några initiativ för att EU ska agera mot Kroatien innan det blir Schengenmedlem så att man fullt ut följer EU:s asyllagar.

Anf. 8 ANNIKA QARLSSON (C):

Tack, statsrådet, för genomgången!

Vi har inga direkta synpunkter på den svenska ståndpunkten, och vi står bakom den. Särskilt viktigt för oss i den är behovet av att införa lagliga vägar inom och utöver systemet för vidarebosättning för att upprätthålla rätten att söka asyl i praktiken. Det gäller också behovet av att ett heltäckande asylpaket med fokus på solidaritet kommer på plats så snart som möjligt och att notera rådets centrala roll i detta.

Dialoger och samarbete med tredjeländer kan vara nödvändiga men måste ske med beaktande av respekt för mänskliga rättigheter samt bör ha utgångspunkt i intresset för de personer på flykt som drabbas och inte i internationella och EU:s interna politiska skäl.

Det görs nu ett omtag på området, och det är välkommet. Det är inte ett enkelt område att komma fram på och hitta en gemensam lösning. Det finns väldigt skilda uppfattningar. Finns det någon form av tidsplan? Är det här någonting som man kommer att fortsätta att bara dra i långbänk, eller finns det förutsättningar i omtaget att komma fram och nå någon form av resultat? Jag vet att det kanske är en tiotusen kronorsfråga, men ändå.

Anf. 9 PÅL JONSON (M):

Tack, statsrådet, för föredragningen!

Jag vill anmäla en avvikande mening från Moderaterna. Jag ska alldeles strax motivera den. Vår oro gäller att vi befinner oss i ett nytt formativt läge. Det har kommit en ny tillträdande kommission och ett nytt uppdrag för Ylva Johansson. Vår oro är att den svenska positionen kan vara för statisk när det kommer till den tvingande omfördelningen av migranter och flyktingar. Vi känner en oro för att Sverige kan bli marginaliserat i förhandlingarna. Det ska också ses i ljuset av hela arbetet med Dublinförordningen tyvärr har kört fast.

Jag har lämnat över ett skriftligt underlag för de stenografiska uppteckningarna gällande vår position, så jag kan redogöra mer för den. Men i detta läge vill jag anmäla en avvikande mening.

2019/20:15
29 november

Anf. 10 ROBERT HALEF (KD):

Ordförande! Kristdemokraterna har också en avvikande mening. I tre stycken i Sveriges ståndpunkt vill vi lägga till text och ändra lite i formuleringarna. Jag tror att vi har något förslag som är likalydande med Moderaternas. Jag kommer givetvis också att lämna det skriftligt till protokollsförarna.

I det stycke som inleds med "Vidarebosättning" vill vi ha ett tillägg efter första meningen: "För EU:s del bör detta ske genom en solidarisk princip." Därefter fortsätter regeringens text.

Nästa avvikelse kommer i det stycke som börjar "Sverige förespråkar". På andra raden står "ofrivillig migration", och där vill vi ändra till "irreguljär migration". I slutet av samma stycke vill vi ha en ny mening som lyder: "EU:s stöd till tredjeländer bör inbegripa uppbyggnad av tredjeländers asylsystem, investeringar i stabila samhällsinstitutioner, kvinnors rättigheter och hälsa samt familjeplanering."

Sista avvikelserna är att vi vill lägga till en mening i slutet av näst sista stycket: "Europeiska stödkontoret för asylfrågor, Easo, måste få ett utökat mandat att hantera migrationstrycket vid EU:s yttre gräns."

Ordförande! Det var våra avvikelser och tillägg. Ni får jämföra med Moderaternas förslag. Jag vet inte om de var exakt likalydande.

Anf. 11 ORDFÖRANDEN:

Nej, inte riktigt, tror jag. Pål Jonson får gärna säga något. Det är nämligen inte lätt för alla andra att följa med i detta.

Anf. 12 PÅL JONSON (M):

Fru ordförande! Jag har respekt och förståelse för det. Vi försöker vara så noggranna vi kan. Den punkt som till dags dato skiljer sig mellan Kristdemokraterna och Moderaterna är att Kristdemokraterna inte vill ge upp kravet på den tvingande lagstiftningen. I övrigt tror jag att de är identiska.

Anf. 13 PAULA BIELER (SD):

Eftersom jag har förmånen att kunna läsa ordagrant och hänga med ser jag att det till stora delar mycket likt det vi har sagt över tid. I stället för ett lite virrigt "vi tycker som vi alltid har tyckt" skulle vi kunna ha i princip samma ordalydelse och ansluta, särskilt till det som gäller hur stöd till tredjeländer bör utformas.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Ansluter ni er till Moderaternas avvikande mening?

Anf. 15 PAULA BIELER (SD):

Ja, det bli rimligast eftersom den även innehåller kritiken mot jämnare fördelning.

Anf. 16 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Nu fick vi nya förslag som vi inte har fått vid utskottsmötena. Det underlättar förstås för regeringen och samarbetet mellan riksdag och regering om vi i god tid får invändningar och konkreta förslag presenterade för oss, så att vi slipper få det under sittande möte. Nu blir det svårt för oss att ta ställning till dessa förslag. Men som jag förstår det ändrar detta inte majoritetsförhållandena. Annars hade vi haft ett bekymmer.

Låt mig börja med Paula Bieler. Sakfrågan rör tvingande omfördelning eller inte. Här står vi fast vid vår ståndpunkt. Det är viktigt att vi som land håller på detta. Givetvis är allt en förhandling, men vi kan inte börja ge upp våra ståndpunkter innan vi går in i rena sakförhandlingar. Jag hoppas att riksdagen inte vill tvinga oss till det, för då sätts Sverige i ett mycket dåligt förhandlingsläge. Det tänker jag alltså inte göra.

Vår grundhållning är att om det kommer många till ett enskilt land under en kort tid och det enskilda landet inte klarar av situationen ska alla andra EU-länder vara beredda att hjälpa till. Det är själva solidaritetsprincipen, och den håller regeringen på. Då bör länder inte kunna säga "nej, vi vill inte vara med, för vi tycker inte om flyktingar och invandrare".

Vi vet att det är ett hårt motstånd från flera länder på denna punkt. Vi för dessa förhandlingar inte bara vid mötesborden utan också informellt. Jag kan informera om att vi på måndag kväll på svenskt initiativ kommer att ha en middag på det svenska residenset där jag, Ylva Johansson och representanter för bl.a. Portugal, Grekland och Tjeckien kommer att finnas med. Tjeckien är ju ett land i V4-gruppen. Då får vi också tid att diskutera var de olika ländernas red lines går. Vi jobbar alltså inte bara formellt utan även informellt för att försöka hitta gemensamma lösningar.

Det vore olyckligt om riksdagen skulle tvinga oss att redan på förhand ge upp för oss viktiga positioner, för det vill jag inte. Därför står vi fast vid att vi måste ha en ordning där. Om det kommer många till samma land under en kort tid måste alla länder faktiskt vara beredda att hjälpa till. Det är solidaritetsprincipen enligt vårt sätt att se det.

Vi står också fast vid paketansatsen, det vill säga att vi ställer upp bakom de sju rättsakterna. Vi kan dock inte styra över kommissionen, och väljer kommissionen att ta tillbaka några av dessa rättsakterna måste vi ta ställning till det. Bollen ligger alltså hos kommissionen.

Paula Bieler nämnde jämnare fördelning. Låt mig påpeka att för fem år sedan, när vi tillträdde, tog Sverige emot 15 procent av alla asylsökande till EU. I dag är siffran 3 procent. I den meningen är det alltså en jämnare fördelning, åtminstone för Sveriges räkning, till följd av den politik vi har fört. Det är värt att notera.

Jag har redan svarat, Tina Acketoft, på frågan om paketansatsen.

Vad gäller Marockofrågan har vi ett väsentligt bättre samarbete nu än vad vi hade för fyra fem år sedan. Nu har vi en ordning för detta. Om personer som misstänks vara marockaner anträffas tas fingeravtryck. Marocko har faktiskt ett ganska omfattande register över medborgares fingeravtryck, och får de en träff kan vi återsända. Jag har inte siffrorna i huvudet, men antalet som vi får träff på och kan återsända har ökat mycket kraftigt på senare år. Vi har en väsentligt bättre situation nu än för bara några år sedan. Det samarbetet fungerar alltså.

Vad gäller lagstiftning om säkra länder välkomnar vi de initiativ som finns på EU-nivå för detta. Det förs givetvis en diskussion om vilka länder som ska stå på denna lista. Vi tycker inte att exempelvis Turkiet ska stå på den. Det pågår också en process i Sverige med att upprätta en svensk lagstiftning om säkra länder, och här kommer ett utredningsbetänkande till regeringen i början av nästa år. Då kan vi börja jobba med en ny lagstiftning för det.

Det handlar bland annat om Georgien. Vi har bekymmer med ett stort och ökande antal asylsökande från Georgien, och det är nästan ingen som får asyl. En lista över säkra länder skulle underlätta en snabbare hantering av dessa fall.

Vad gäller livräddande insatser, Jens Holm, är Sverige ett av de länder som har tagit ett mycket stort ansvar på Medelhavet. Vi har under tidigare år räddat tusentals människor genom insatser från Kustbevakningen. Vi fortsätter att stödja framför allt UNHCR:s och IOM:s insatser. Vi är som ni vet en av de stora bidragsgivarna till dessa internationella organisationer. Vi får återkomma till om vi behöver göra något ytterligare, men vi ska inte skämmas för de insatser vi har gjort hittills.

Vad gäller Kroatien blir det en fråga för kommissionen att följa hur Kroatien agerar. Vi kommer givetvis att diskutera det också, men det är kommissionen som upprätthåller fördragen och därmed ska agera om man upplever att ett land inte håller sig till dem.

Annika Qarlssoon tog upp frågan om vidarebosättningen. Här fortsätter vi att driva på för att få ett bättre regelverk så att fler länder tar ansvar för vidarebosättning. Sverige är det land i EU som har flest vidarebosättningar per capita; 5 000 per år på vår kvot. Vi menar att fler länder ska behöva ta ett ansvar. Det har dock rört på sig vad gäller vidarebosättning. Det är fler länder som vidarebosätter nu än för bara några år sedan, så trycket fungerar.

Det vi har hört om tidsplanen är att kommissionen i februari kommer med ett besked om vilka rättsakter man vill gå vidare med och om man vill förändra vissa av rättsakterna. Från och med då kommer vi att ha mer av sakförhandlingar. Nu tror jag att kommissionen vill pejla stämningen i de olika medlemsländerna, för det är det skede vi är i nu.

Jag noterar Pål Jonsons avvikande mening. Som jag uppfattar det vill Moderaterna inte längre stå fast vid en tvingande omfördelning, och det är själva substansen i det ni nu säger. Detta är en nyhet, för det har ni gjort tidigare.

Anf. 17 ORDFÖRANDEN:

Vi har flera gånger tagit upp att man under veckan ska markera i utskotten vad man tycker. Med detta sagt var det faktiskt så att Moderaterna flaggade för denna skiftningen, och det hoppas jag har framkommit till statsrådet.

Anf. 18 PÅL JONSON (M):

Det var information i går på SfU, och då sa vi att vi står inför en positionsförflyttning. Det har också använts andra underhandskanaler för att informera om denna positionsförflyttning.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:
Det stämmer.

Anf. 20 PAULA BIELER (SD):

Denna information noterade även jag.

Eftersom statsrådet sa det han sa upprepar jag vår grundinställning: Man kan hjälpa till på andra sätt än att själv ta emot. Det faktum att Sverige tidigare har haft en ansvarslös migrationspolitik innebär inte att vi ska tvinga på andra länder motsvarande.

Att det är en jämnare fördelning nu är förvisso bra för Sverige, men för Europa som helhet är fördelningen fel ingångspunkt. Fokus ska i stället ligga på att minska strömmarna till Europa och att hjälpa just tredjeländer att ta sitt ansvar på det sätt de bör, vilket även framkommer i Kristdemokraternas formulering.

Apropå oron för tredjelandsavtal har vi under lång tid varit kritiska mot den sorts avtal som finns med Turkiet, framför allt på grund av den hotposition som det har gett Turkiet gentemot EU. Nu ser vi att Turkiet har börjat använda den och ta till den på andra områden. Vi vill verkligen understryka att utgångspunkten när det gäller denna sorts dialog med tredjeländer bör vara att förmå dem att ta sitt ansvar och inte att teckna ett slags avtal som de sedan kan använda för att kohandla eller utnyttja för att försöka få carte blanche för överträdelser mot de egna medborgarna etcetera.

Anf. 21 ROBERT HALEF (KD):

Fru ordförande! Jag har en fråga till statsrådet vad gäller säkra länder och återtagande av egna medborgare. Ibland händer det något i ett land, men sedan lyckas man stabilisera situationen. Trots det söker människor från detta område, som klassificeras som säkert, asyl. Det finns ju en lista över säkra länder. Vi anser att man då inte har skäl för att få asyl i Sverige.

Borde inte EU ha en gemensam lista över säkra länder? Vi borde jobba mer på EU-nivå genom omarbetningen av Dublinfördraget för att kunna skriva avtal med de länder som vi gemensamt anser är säkra så att vi kan återföra personer som kommer från dessa länder. Vi borde ha ett gemensamt system för detta så att vi blir starkare, och det kunde finnas med i Dublinfördraget.

Jag undrar bara om det finns med i era planer inför framtagandet av den nya asylpolitiken.

Anf. 22 JENS HOLM (V):

Jag vill anmäla en avvikande mening från Vänsterpartiets sida. Den lyder lite förenklat att vi först välkomnar att regeringen driver att det ska vara en tvingande omfördelning bland medlemsländerna. Annars tycker vi att det är alldeles för mycket fokus på att hålla människor borta från EU:s gränser i den svenska positionen. Vi hade önskat ett tydligare fokus på att rädda liv. Vi tycker att Sverige skulle kunna ansluta sig till de länder som har gått ihop och går före för att bedriva livräddande insatser på Medelhavet. Vi tycker också att det behövs ett tydligare fokus på säkra vägar in till Europa. Vi tycker inte att EU borde sluta avtal med tredjeländer som inte respekterar mänskliga rättigheter och internationella konventioner.

Moderaterna hade aviserat att de ville göra en positionsförflyttning. Det var alltså inte det jag tänkte på, utan det handlar med om det vi fick från kd, som ju är helt nya skrivningar som jag inte har sett innan. Det var det som jag reagerade på i den delen. Det underlättar alltid att man först tar det i utskottet, så att vi vet vad vi har att förhålla oss till. Men det är ingen skugga alls på Moderaterna i den delen.

När det sedan gäller Paula Bieler och resonemanget om Turkietuttalandet och samarbetet med tredjeländer är min uppfattning att Turkiet ligger där det ligger, och vi måste helt enkelt ha en relation till det landet på ett eller annat sätt.

Vi minns hur det var 2015–2016 innan Turkietuttalandet kom. I det läget hamnade Sverige och EU, framför allt Grekland, i en mycket svår situation. Vi var då tvungna att lösa det på något sätt, och då blev Turkietuttalandet sättet att lösa det. Det finns inte så många andra sätt att hantera detta på än på det sätt som man till slut gjorde.

Sedan är naturligtvis alltid utgångspunkten att man måste ta ansvar för sina egna medborgare och hålla sig till de konventioner som finns. Det är en självklarhet. Men politiken är ju sådan ibland att man måste lösa praktiska problem helt enkelt, och det var precis det som EU gjorde i det här fallet.

När det sedan gäller Kristdemokraternas resonemang om säkra länder pågår det förhandlingar om att på EU-nivå ta fram en gemensam lista över säkra länder. Vi har olika uppfattningar om hur en sådan lista ska se ut. Men det handlar om att till exempel ta hand om de situationer som vi har haft tidigare. Jag nämnde Georgien. Det kommer ganska många asylsökande från Georgien, inte bara till Sverige utan också till Frankrike, Holland och ett antal andra europeiska länder, och så gott som ingen har asylskäl.

Min statssekreterare Lars Westbratt besökte Georgien i måndags och tisdags just för att diskutera hur vi kan ha ett bättre samarbete mellan våra länder för att se till att detta tas om hand. Den diskussionen förs inte bara på svensk nivå utan också på EU-nivå, och vi bejakar den processen. Samtidigt är det viktigt att alla ärenden hanteras och bedöms individuellt, men vi öppnar ändå för möjligheten att gå lite snabbare fram än tidigare när det gäller vissa länder.

Vi har fortfarande ett system där vi lägger ansökningar från vissa länder till det som vi kallar för uppenbart ogrundade. Det fungerar inte riktigt på samma sätt som tidigare efter en EU-dom som sa att man inte kan ha det här snabbförfarandet om man inte har en säkra-länder-lista. Det är därför som vi behöver ta fram en sådan lagstiftning.

Som sagt: I sak har vi samma åsikt i den delen.

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med avvikande meningar anmälda från M, SD, KD och V.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Övriga frågor. Finns det något att säga på den punkten, statsrådet?

Anf. 25 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):
Nej, vi ska bara lyssna på informationen.

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:
Då tackar vi för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 9, Förordningen om ändring av förordning (EG) nr 1392/2007 om delgivning av handlingar – allmän riktlinje.

Anf. 27 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Det handlar om delgivning av handlingar.

Som ni kanske kommer ihåg var förslaget till omarbetande av delgivningsförordningen föremål för överläggning i maj. Då handlade det om en riktlinjedebatt i RIF i juni om digitaliseringsfrågorna.

Förslaget handlar i stort om att effektivisera samarbetet med delgivning mellan medlemsländerna för att kunna delge fler personer snabbare. Förhandlingarna har nu kommit så långt att det har blivit dags att anta en allmän inriktning.

Den största förändringen jämfört med i dag är ett förslag om att all kommunikation mellan länderna ska ske digitalt genom ett särskilt it-system, e-Codex, som medlemsländerna ska implementera. Vi har tidigare i EU-nämnden och justitieutskottet arbetat för att det ska vara frivilligt för medlemsländerna att använda det här systemet, eftersom vi tyckte att kostnaderna inte överväger nyttan. Sedan riktlinjedebatten på RIF i juni står det emellertid klart att vi inte har en blockerande minoritet och att det därför inte finns förutsättningar att fortsätta arbeta för ett frivilligt införande. Sverige kommer alltså att behöva implementera det här systemet.

Med detta sagt har vi ändå haft en viss framgång i frågan. Sedan det stod klart att det blir nödvändigt att implementera systemet har Sverige argumenterat för att vi får lång tid på oss att göra det. Nu föreslås sju år, vilket är en osedvanligt lång tid. Det är förstås bra. Dessutom har kommissionen tagit på sig att stå för utvecklingen av viss mjukvara som ska underlätta en implementering och spara kostnader för medlemsländerna. Vi hoppas att digitaliseringen kommer att leda till kostnadsbesparingar på sikt genom ökad effektivisering och minskad pappershantering. Detta är inte världens största fråga. Det rör sig om en kostnad på ungefär 10 miljoner för två myndigheter över en sjuårsperiod, så det är hanterligt.

I övriga delar har vi haft god framgång i förhandlingarna. En positiv förändring är att vi kommer att få möjlighet att delge personer som befinner sig utomlands via e-post på samma sätt som vi gör nationellt. Det kommer att underlätta för domstolarna.

De bestämmelser som har varit problematiska för Sveriges del i det ursprungliga förslaget har omarbetats så att de inte längre utgör ett problem. Förslaget innehåller nu varken de regler om bevisstillåtlighet eller om återställande av försutten tid som var oförenliga med svensk processrätt. När det gäller bevisstillåtlighet har vi, som ni vet, fri bevisföring i den svenska processrätten, och det var viktigt för oss att kunna fortsätta hålla på den principen. Det kommer inte heller att läggas

några nya arbetsuppgifter på de postbefordrande företagen som redan har en ansträngd ekonomi.

Sammanfattningsvis bedömer vi att vi till övervägande del haft framgångar i förhandlingarna och att vi bör stödja den allmänna inriktningen.

Detta föredrogs i justitieutskottet i går.

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 10, Förordningen om ändring av förordning (EG) nr 1206/2001 om bevisupptagning – allmän riktlinje.

Anf. 29 Justitie- och migrationsminister MORGAN

JOHANSSON (S):

Fru ordförande! Även detta förslag var föremål för överläggningar med er i maj inför riktlinjedebatten om digitaliseringsfrågorna i RIF i juni. Förslaget handlar om att effektivisera samarbetsprocessen i stort för att kunna ge varandra snabbare hjälp med bevisupptagning i civilrättsliga mål. Förhandlingarna har nu kommit så långt att det blivit dags att anta en allmän inriktning.

Precis som delgivningsförordningen är de största förändringarna i det här förslaget att all kommunikation mellan länderna ska ske digitalt genom it-systemet som jag nämnde tidigare, det som kallas e-Codex, vilket vi ska införa.

I övriga delar har vi haft god framgång i förhandlingarna. En positiv förändring är de ökade möjligheterna att ta upp bevis via videokonferens, en viktig sak. Det kommer att underlätta för de svenska domstolarna. De bestämmelser som har varit problematiska för Sveriges del i det ursprungliga förslaget har också omarbetats så att de inte längre utgör ett problem. Förslaget innehåller nu varken de regler som jag nämnde tidigare om bevisstillåtlighet eller om tvångsmedelsanvändning, som vi haft invändningar mot under förhandlingens gång.

Sammanfattningsvis bedömer vi alltså att vi har haft framgång i förhandlingarna och att vi bör stödja den allmänna inriktningen.

Också detta hanterades i justitieutskottet i går.

Anf. 30 ANNIKA QARLSSON (C):

Tack, statsrådet, för genomgången! Jag har bara en fråga. Ser regeringen någon risk för att integritetsaspekterna kan åsidosättas, eller anser statsrådet att det är väl tillgodosett i förslaget?

Anf. 31 Justitie- och migrationsminister MORGAN

JOHANSSON (S):

Ja, jag anser att det är mycket väl tillgodosett i det förslag som nu ligger. Evelina Sandgren, som är rättssakkunnig och har skött förhandlingarna, kanske vill säga något om detta.

Anf. 32 Rättssakkunniga EVELINA SANDGREN:

Det har naturligtvis beaktats och också granskats av de EU-institutioner som har att bevaka det här. EDPS har lämnat ett yttrande. I anledning

2019/20:15
29 november

av det har vi tagit in många artiklar i förordningarna som handlar om integritetsaspekterna och skyddet av dem.

Anf. 33 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 11, Övriga frågor. Finns det något att säga, statsrådet?

Anf. 34 Justitie- och migrationsminister MORGAN

JOHANSSON (S):

Nej.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Då går vi vidare till dagordningspunkt 13, Genomförande av den strategiska agendan 2019–2024 på området rättsliga och inrikes frågor.

Anf. 36 Justitie- och migrationsminister MORGAN

JOHANSSON (S):

Fru ordförande! Det handlar om brottsoffers rättigheter och slutsatserna efter en lunchdiskussion som vi hade i oktober. Det finländska ordförandeskapet har baserat på diskussionen presenterat ett utkast till de nu aktuella slutsatserna om brottsoffers rättigheter.

Vi är positiva till rådsslutsatserna. De handlar bland annat om att följa upp och stärka efterlevnaden av tidigare antagna instrument på området brottsoffers rättigheter och när det gäller ersättning till brottsoffer. I rådsslutsatserna uppmanas kommissionen att ta fram en EU-strategi för 2020–2024 avseende brottsoffers rättigheter.

För Sverige har det varit viktigt att i första hand betona efterlevnaden av redan antagna instrument innan det diskuteras att ta fram nya instrument, att slutsatserna inte äventyrar att den primära skyldigheten att kompensera brottsoffer även i fortsättningen ska ligga på förövarna och att alla brottsoffer ska ha samma rättigheter och behandlas likvärdigt.

Förslaget ska nu tas upp på RIF-rådet. Vi välkomnar att rådsslutsatserna kan antas där.

Detta föredrogs också i justitieutskottet i går.

Anf. 37 JENS HOLM (V):

Den kanske viktigaste rättsakten på det här området torde vara EU:s brottsofferdirektiv. Med anledning av det undrar jag när regeringen tänker implementera det fullt ut i svensk lagstiftning.

Anf. 38 LUDVIG ASPLING (SD):

Även om syftet må vara gott kan man fundera lite grann på om det här verkligen är en fråga av så gränsöverskridande karaktär att det har ett mervärde för EU, som man brukar prata om.

Reglerna ser ju väldigt olika ut i olika länder. Vi ser inte riktigt poängen med att EU ska lägga sig i det här, eftersom det inte är fråga om ett direkt gränsöverskridande problem.

Det kan man ha olika uppfattningar om. Det finns ju ett brottsofferdirektiv som vi har att förhålla oss till och som vi i dess väsentliga delar har implementerat. Man kan ha invändningen om det över huvud taget ska vara så.

Vi har en gemensam rörlighet i vår del av världen. Om man råkar ut för brott på resa i övriga EU är det en ganska bra sak att veta att det finns en bra struktur i det medlemslandet så att man ska kunna få skydd och hjälp, att det finns en grundläggande nivå för alla medlemsländer. Jag kan inte se att detta är ett problem utan snarare någonting som är till nytta för EU-medborgarna.

Pontus Hederberg, som har ansvar för den här frågan för Regeringskansliet, kanske vill svara något ytterligare om brottsofferdirektivet på Jens Holms fråga.

Anf. 40 Kanslirådet PONTUS HEDERBERG:

Det är Sveriges uppfattning att vi har implementerat brottsofferdirektivet. Det har genomförts genom olika lagändringar. Jag vet inte om Jens Holm syftade på att kommissionen har inlett en granskning. Men vår uppfattning är att vi lever upp till direktivets bestämmelser. Sedan får vi se hur granskningen går i fortsättningen.

Anf. 41 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Vår uppfattning är att vi lever upp till direktivet.

Man ska också komma ihåg att vi sannerligen inte har någonting att skämmas för när det gäller dessa frågor. Jag tycker att man ska vara klar över att vi, med Brottsoffermyndigheten, Brottsofferfonden och hanteringen av brottsoffers ersättningar, kvalitativt sett har ett mycket bättre system än många andra länder.

Vi har också under den senaste perioden sett till att brottsofferjourerna och kvinnojourerna har mer pengar att röra sig med än någonsin tidigare – det rör sig om en kraftig ökning.

Vi är faktiskt bra på brottsofferpolitik i Sverige. Vi kan bli bättre, men vi är generellt sett ganska bra på detta.

Anf. 42 LUDVIG ASPLING (SD):

Om det kriterium som statsrådet ställer upp för saker som ska skötas på EU-nivå är att det är till nytta för medborgarna är det väl att sätta ribban ganska lågt.

Det som jag sa tidigare är min avvikande mening, vill jag understryka.

Anf. 43 JENS HOLM (V):

Jag håller med ministern om att Sverige ligger långt före de flesta andra EU-länder i denna fråga. Vi gör en bedömning som nog ligger närmare kommissionens än regeringens vad gäller implementeringen av brottsofferdirektivet i svensk lagstiftning, men det kan vi fortsätta att tala om vid ett annat tillfälle.

Anf. 44 ORDFÖRANDEN:

Då finner jag att det finns stöd för regeringens ståndpunkt, med en avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 13 b, Slutsatser om alternativ till frihetsberövande.

Anf. 45 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Fru ordförande! Detta handlar om ett initiativ från ordförandeskapet om att ta fram rådsslutsatser om alternativ till frihetsberövande. Dessa slutsatser har arbetats fram under hösten.

I slutsatserna anges att det straffrättsliga påföljdssystemet faller inom medlemsstaternas kompetens och att fokus bör vara på annat än lagstiftningsåtgärder. Medlemsstaterna uppmanas bland annat att utforska möjligheterna att när det är lämpligt utöka användandet av olika alternativ till frihetsberövande. Flera olika fördelar med sådana åtgärder och påföljder lyfts upp.

Det riktas även uppmaningar till medlemsstaterna i fråga om bland annat utbildning, statistik och kapacitet i frivården samt i fråga om förbättrade fängelseförhållanden.

Sverige kan ställa sig bakom dessa slutsatser.

Anf. 46 LUDVIG ASPLING (SD):

Det ingjuter ju ett enormt förtroende att man inte tänker försöka att tänja ut fördraget till att sätta igång med lagstiftning på detta område. Det känns ju jättebra.

Jag önskar också att vi levde i en värld där frihetsberövande inte var nödvändigt – det hade varit fantastiskt. Men nu är det ju så att frihetsberövande påföljder är en nödvändighet, och det finns ingen anledning för EU att lämna rekommendationer eller synpunkter på när sådana straff ska och inte ska utdömas. Vi tycker inte att detta är någonting som man behöver lägga sig i över huvud taget.

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Glömde du att säga någonting om en avvikande mening nu, Ludvig Aspling?

Anf. 48 LUDVIG ASPLING (SD):

Jag tror att jag gjorde det – jag ber om ursäkt!

Anf. 49 MIKAEL DAMSGAARD (M):

Denna fråga bottnar i alla fall delvis, utifrån ett svenskt perspektiv, i att flera medlemsstater har undermåliga förhållanden i sina fängelser, med överbeläggning. Detta ställer naturligtvis till problem för Sverige eftersom vi har svårt att få straffen för medborgare i andra EU-medlemsstater som är dömda till fängelsestraff verkställda i deras hemländer.

Jag tror att vi från svensk sida är överens om att straffrättens område ska förbli en nationell kompetens. Men när frågan ändå är uppe till diskussion vill jag fråga om statsrådet upplever att det finns aktörer som har en agenda om att EU ska flytta fram positionerna på detta område.

På den sista frågan är mitt svar: Nej – i alla fall inte några starka aktörer.

Detta var ju ett initiativ från Finland för att de ville se om det finns något man kan lära sig av varandras system. I dessa rådsslutsatser står att man ska utöka användandet av alternativ där det är lämpligt; det är inte mer långtgående än så. Vi är inte heller angelägna om att man ska gå längre.

Sedan ska vi komma ihåg att det finns direktiv för en del brott – inte minst gäller detta terroristlagstiftningen. Där lägger man en grund i form av en lagstiftning som alla länder måste leva upp till och implementera. Det går inte att utesluta att det kommer att komma fler sådana initiativ framöver, men det finns inga starka aktörer som driver detta på ett konsekvent sätt.

Mikael Damsgaard frågade också om kopplingen till andra länder och om de vill ta emot människor som har blivit dömda för brott i Sverige. Där finns det faktiskt en utveckling i flera länder som gör att vi nu i ökad utsträckning kan sända människor som har dömts för brott i Sverige för att avtjäna sina straff i sina hemländer.

Bäst går det med Rumänien, där vi hade fyra fall förra året. Hittills i år har vi haft ytterligare fyra, och det är över 30 på gång. Det handlar alltså om personer som har dömts för brott i Sverige men som ska avtjäna sina straff i sina hemländer.

Detta har en viktig koppling till hela diskussionen om internationella stödligor. Vi för diskussioner med tre EU-medlemsländer – Polen, Rumänien och Litauen – om att utöka möjligheterna för dem som döms för brott i Sverige att avtjäna sina straff i hemlandet. Rumänien har vi, som sagt, kommit längst med i detta avseende. Rumänien har förbättrat standarden i sina fängelser på ett sådant sätt att också svenska domstolar nu godtar landets fängelsestandard så att de kan besluta om dessa återresor.

Vad gäller Ludvig Asplings fråga tror jag att vi är helt överens om att man behöver starka åtgärder för frihetsberövande – så är det bara. Sedan kan det finnas situationer där man kan ha alternativ till frihetsberövande, och det är dem som detta uttalande handlar om.

Anf. 51 ORDFÖRANDEN:

Jag uppfattade inte någon egentlig skillnad i sak mellan den avvikande meningen och regeringens ståndpunkt. Jag uppfattade det dock som att SD inte vill att man ska ställa sig bakom detta. Är det rätt uppfattat?

Anf. 52 LUDVIG ASPLING (SD):

Ja.

Anf. 53 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt, med en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Dagordningspunkt 13 c har blivit en informationspunkt, står det i mina handlingar. Finns det något att säga om detta, statsrådet?

Anf. 54 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):
Nej, där vet vi inte mer än att vi får lyssna till informationen.

Anf. 55 ORDFÖRANDEN:
Vi går vidare till dagordningspunkten om civilrättens framtid, som vi fick ett utskick om sent i går.

Anf. 56 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):
Det har under hösten förts diskussioner om framtiden för det civilrättsliga samarbetet. Det finländska ordförandeskapet återupptog den diskussion som initierades av det rumänska ordförandeskapet i början av året. Det har resulterat i rådsslutsatser som ska antas.

Syftet är att föra fram medlemsstaternas syn på hur det civilrättsliga samarbetet ska utvecklas i framtiden mot bakgrund av att vi nu har ett nytt parlament och en ny kommission på plats.

Det råder en bred samsyn om dessa frågor bland medlemsstaterna, vilket slutsatserna ger uttryck för. Medlemsstaterna är överens om att mycket lagstiftning finns på plats och om att det inte finns något direkt behov av ny lagstiftning. Fokus bör i stället ligga på att genomföra och utvärdera den lagstiftning som vi har samt på digitalisering. Eventuell ny lagstiftning måste medföra ett klart mervärde och vara till nytta för medborgare och företag. De praktiska verktyg vi har på plats bör användas för att främja genomförandet och tillämpningen av lagstiftningen.

Det handlar om det europeiska privaträttsliga nätverket EJR och naturligtvis också om e-juridikportalen.

Vi tycker att det är bra att medlemsstaternas syn på dessa frågor kommer till uttryck. Vi tycker också att rådsslutsatserna speglar de diskussioner som har förts, och vi föreslår därför att de godkänns.

Anf. 57 ORDFÖRANDEN:
Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.
Vi går vidare till dagordningspunkt 16. Finns det något att säga där på de punkter som rör statsrådet?

Anf. 58 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):
Nej, ingenting.

Anf. 59 ORDFÖRANDEN:
Då tackar vi för informationen.
Vi lämnar RIF-dagordningen.

Anf. 60 ORDFÖRANDEN:

Vi går in på dagordningen för TTE och information och samråd inför det. Statsrådets punkt är dagordningspunkt 3, Förordningen om rättigheter och skyldigheter för tågresenärer.

Anf. 61 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Denna punkt hanteras på transportrådet samma dag, den 2 december. Där kommer infrastrukturminister Tomas Eneroth att delta, men det är vi som har hanterat detta i den svenska departementsmiljön.

Förhandlingarna om revideringen av tågpassagerarförordningen har pågått sedan hösten 2017. Vid mötet med transportministrarna nästa vecka är avsikten att rådet ska besluta om en allmän inriktning gällande denna revidering.

Det övergripande syftet med tågpassagerarförordningen är att garantera resenärer vissa rättigheter, exempelvis ersättning vid förseningar. Förordningen har tillämpats i drygt tio år. Kommissionens ursprungliga förslag lades fram efter att man uppmärksammat ett antal tillämpningsproblem.

Regeringen är generellt sett nöjd med förhandlingarna och har bland annat verkat för att det ska bli enklare att boka utlandsresor med tåg. Därutöver har det varit viktigt för oss att det även fortsättningsvis ska vara möjligt att ha obemannade stationer och tåg i Sverige.

Regeringen har även verkat för att tågföretagen inte ska behöva ersätta passagerare för förseningar i situationer som de inte kan råda över eller förebygga. Samtidigt stärks passagerarnas rättigheter i andra avseenden, särskilt rättigheterna för passagerare som har en funktionsnedsättning.

Allmänt sett har de svenska målsättningarna för förhandlingsresultatet uppfyllts. Vi föreslår därför att regeringen stöder den allmänna inriktningen när det gäller detta.

Det var överläggning i civilutskottet i april. Vi informerade också i civilutskottet i tisdags rörande detta.

Anf. 62 ANNIKA QARLSSON (C):

Tack, statsrådet, för föredragningen!

Vi har ju drivit på för att tågföretagen ska öppna sina bokningssystem så att det ska skapas enkla bokningssystem där det går att söka efter alla tåg på ett ställe och jämföra både priser och tider.

Vi var nere i Bryssel för några månader sedan. En av oss valde att ta tåget, men det är en prestation att ta sig till Bryssel fram och tillbaka. Det är många olika aktörer, och om något skulle bli försenat finns det ingen samordning över huvud taget. En av punkterna i januariavtalet är också att regeringen ska agera för att det ska bli enklare att boka utlandsresor med tåg.

Vad vi förstår har inte ambitionen om att förenkla för biljettbokningar uppnåtts fullt ut. Reglerna kring force majeure är något för flexibla för

tågbolagen. Även om det är bra att det blir enklare och bra att det går åt rätt håll skulle jag vilja fråga vad som är anledningen till att regeringen inte har nått ändå fram för att det ska bli ännu enklare att boka utlandsresor med tåg.

Anf. 63 ANGELICA LUNDBERG (SD):

Ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen!

Först och främst vill jag få ett klargörande om det som statsrådet sa nyss när han nämnde möjligheten att ha obemannade tåg. Är det så att han kanske syftade på förarlösa tåg? Jag hoppas att vi även i fortsättningen ska ha personal på våra persontåg; det är ju en allvarlig säkerhetsbrist om vi inte har det.

Jag har också ett par frågor gällande konsumenternas rättigheter.

I dag har tågpassagerare rätt till återbetalning av biljetten eller till ombokning om tåget är inställt eller försenat mer än 60 minuter till slutdestinationen. Detsamma gäller om man bokar en flygbiljett: Man får alltid biljettpriset återbetalt om flyget är inställt, oavsett vad anledningen är.

Artikel 17 i detta förslag hette i kommissionens originalförslag ”Ersättning av biljettpriset”. Men nu, i förslaget till allmän inriktning, heter det bara ”Ersättning”. Jag undrar vad som är definitionen av ordet ”ersättning” i detta fall. Är det samma sak som compensation, eller syftar man fortfarande på kostnaden för biljetten? Det är ju en väsentlig skillnad. Det var den första frågan.

Den andra frågan är: Om regeringens linje går igenom, vad kommer i så fall att skilja mellan tågpassagerarförordningen och flygpassagerarförordningen när det kommer till konsumenternas rättigheter vid förseningar och inställda tåg och flyg?

Jag ser i förslaget att det framöver är 30 dagar som kommer att gälla för återbetalning av biljetten. Detta skiljer sig från flyg, där man får tillbaka sina pengar inom sju dagar. Detta anser jag kan bli problematiskt, speciellt om det nu ska bli lättare att boka längre resor med tåg. Om man till exempel bokar en semesterresa med hela familjen till södra Europa och den blir inställd kan man ju få ligga ute med ganska mycket pengar under en hel månad. Jag undrar hur regeringen ser på det.

Min sista fråga gäller definitionen extrema väderförhållanden. Jag vet att regeringen har fått stöd för att byta ut svåra väderförhållanden mot extrema väderförhållanden. Det är naturligtvis något bättre. Men vad som anses vara extremt väder kan skilja ganska mycket mellan medlemsländerna.

Hur ser statsrådet på risken att olika länder kommer att tolka det på olika sätt?

Anf. 64 JENS HOLM (V):

Jag instämmer med de två föregående frågeställarna. Vi i Vänsterpartiet har liknande frågor, inte minst vad gäller force majeure.

Kommer det att vara samma förhållanden som för flygbolagen, eller är det en vidare tolkning för tågbolagen? Det handlar inte heller bara om att kunna få ersättning. Det handlar också om att man när man står där på perrongen i Hamburg och har missat sitt tåg utan tvivel ska kunna ta nästa tåg som går mot destinationen. Där ska det inte vara något krångel.

Det vore bra att få ett förtydligande: Är den biten nu omhändertagen i förordningen?

2019/20:15
29 november

Anf. 65 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Det här har varit en förhandling där olika länder har olika ingångar. Vi har drivit på just för att man ska kunna boka utlandsresor med tåg på ett enklare sätt.

Vi har också drivit på för att den force majeure-skrivning som nu finns ska bli så snäv som möjligt. Det har funnits länder som har velat vidga den väsentligt. Vi har drivit på för konsumentintresset. Samtidigt finns det force majeure-skrivningar när det gäller flyg. Argumentet är att det när det gäller tåg bör vara samma sätt att se på förhållanden som man inte kan påverka. Men det ska vara så snävt som möjligt.

Vi har nog kommit så långt vi över huvud taget kan i förhandlingarna. Men det har varit vår inriktning.

Det kom också en stor mängd detaljfrågor som jag måste säga att jag inte hanterar. Men vår expert på området, Alexander Nilsson, som har hanterat förhandlingarna för vår del kanske kan fånga upp någon av dessa.

Anf. 66 Rättssakkunnige ALEXANDER NILSSON:

Jag ska svara så gott jag kan. Det var, som statsrådet sa, mycket detaljer.

Jag börjar med Annika Qarlssons fråga om hur långt vi kom när det gäller bokningssystem och varför vi inte kom hela vägen fram. Parlamentet har i sitt förslag en skrivning om att tåg företagen ska tillgängliggöra reseinformation. Vi tolkar det som att syftet är att bokningssajter ska kunna fånga upp informationen och sälja den vidare till konsumenter.

Vi har i rådsarbetsgruppen drivit det förslaget, med inspiration från parlamentets förslag, och har varit ensamma om det. Stödet är helt enkelt för klen bland de andra medlemsstaterna i frågan.

Jag kan nämna att det pågår annat EU-arbete med digital reseinformation. Det ligger inte på mitt bord utan på Infrastrukturdepartementet. Men den typen av initiativ finns på EU-nivå.

Det var också frågor om force majeure och om en jämförelse med flygpassagerarförordningen. Jag är inte inläst på flygpassagerarförordningens ansvarsregler och kan dessvärre inte göra en jämförelse.

Men tanken med force majeure-regeln, så som vi har drivit den, är att tågresa ska bli attraktivt. Vi har sneplat på hur det ser ut för andra trafikslag, och tanken är att tågoperatörer ska kunna konkurrera på samma villkor som andra trafikslag. Det är egentligen den enda jämförelse jag kan göra. Att gå in på detaljer i regelverken kräver en djupare analys. Det kan jag inte svara på så här rakt av.

Det är lite samma sak när det gäller om det finns någon definition på ersättning och för hur ersättning ska tolkas. Nej, det blir inte någon sådan definition. Domstolarna kommer helt enkelt att tillämpa de materiella reglerna, som finns i förordningen. Vilka begrepp man använder bör inte ha någon betydelse, utan det är reglernas innehåll man tillämpar.

Det var också en fråga om extrema väderförhållanden och om det finns någon definition för det. Nej, det är samma sak där. Ytterst är det domstolarna som så småningom får tillämpa och bedöma vad som är extrema väderförhållanden.

Man har force majeure-bestämmelsen, och man kan snegla mot de exempel som finns i övrigt. Skrivningen om extrema väderförhållanden står i anslutning till en skrivning om naturkatastrofer. Det är rimligt att den då tolkas i den kontexten. Vår uppfattning är att det inte ska vara fråga om vanliga svenska årstidsväxlingar, till exempel lövhalka. Snömängder som vi till exempel har i dag eller på vintern ska inte utgöra force majeure. Det är vanliga svenska årstidsväxlingar.

På slutet var det en fråga från Jens Holm som jag inte fick med.

(JENS HOLM (V): Det var ifall man ska kunna ta nästa tåg om man har missat ett.)

Det finns regler om ombokning, rerouting som man skriver i fördraget. Jag kan inte svara på hur de ser ut i detalj. Men det finns bestämmelser. Utgångspunkten är att passagerarna inte ska bli strandsatta.

Hela tanken med omarbetningen är att resenärerna ska få stärkta rättigheter. Blir det förseningar eller stopp ska det vara enkelt att komma vidare eller få ersättning i efterhand. Det finns regler för ombokning, eller rerouting som de kallar det. Men hur de ser ut i detalj kan jag inte svara på så här på rak arm.

Anf. 67 ANGELICA LUNDBERG (SD):

Jag vill vara tydlig med att Sverigedemokraterna inte har någonting emot att man använder force majeure när det kommer till kompensation. Det är så det fungerar för flyget i dag. Man får alltid biljettpriset återbetalt. Det finns ingen force majeure vad gäller biljettpriset, utan man får alltid pengarna tillbaka. Det kan falla ned en meteorit från himlen, och man får pengarna tillbaka. Men det är när det kommer till kompensation som force majeure kommer in i flygpassagerarförordningen, och då finns det vissa regler för det. De skiljer sig åt. Flyg och tåg har naturligtvis olika förutsättningar.

Min fråga, som jag inte riktigt fick svar på, gällde artikel 16 och artikel 17. Artikel 17 hette tidigare Ersättning av biljettpriset vid försening. Behandlar artikel 17 fortfarande frågan om biljettpriset? I så fall har vi en avvikande mening. Om det nu handlar om kompensation är det dock en helt annan sak. Men i så fall har den allmänna rådsslutsatsen helt förändrat kommissionens originalförslag. Om jag inte kan få det fullt utrett kommer vi att anmäla en avvikande mening.

Anf. 68 ROBERT HALEF (KD):

Ordförande! Vi har inte heller fått något svar på frågan som Sverigedemokraterna ställde om obemannade stationer. Jag förstår det här med obemannade stationer, men jag vill veta mer när det gäller obemannade tåg.

Anf. 69 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):
Vi börjar med det här med obemannade stationer.

2019/20:15
29 november

Anf. 70 ORDFÖRANDEN:

Frågan gällde obemannade tåg, om det är förarlösa tåg eller obemannade tåg och hur det i så fall är med säkerheten på obemannade tåg.

Anf. 71 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Vi kanske kan säga något ytterligare om den delen. Men jag måste samtidigt säga att vi har haft en överläggning i civilutskottet. I tisdags hade vi också information för civilutskottet. Den här typen av detaljfrågor måste man rimligen hantera där och kanske inte här.

Anf. 72 Rättssakkunnige ALEXANDER NILSSON:

Jag börjar med frågan om obemannade tåg. Tanken är inte att det ska vara helt obemannade tåg, alltså helt förarlösa tåg. Det är inte avsikten. Obemannade tåg och stationer innebär att det inte finns personal, alltså biljettkonduktörer. Det är det obemannade tåg syftar på och inte på att det ska vara förarlösa tåg. Det är något helt annat.

När det gäller artikel 16 och artikel 17 blir det, som statsrådet sa, väldigt detaljerat om jag här ska göra någon form av juridisk analys och jämföra kommissionens ursprungliga förslag med det som vi har framför oss. Jag är inte heller riktigt säker på att jag förstod själva kärnfrågan, om vi nu ska gå in på detaljerna.

Anf. 73 ORDFÖRANDEN:

Vi har fått alla de handlingarna utskickade, och det går att göra den jämförelsen själv, om man är särskilt intresserad.

Jag uppfattar det ändå som att regeringen har drivit på för den linje som frågorna hela tiden baskar åt. Så här långt har vi nått. Frågan är nu om vi kan ställa oss bakom den förbättring som det innebär för tågpassagerare eller om vi ska säga nej nu när man ändå har lyckats baxa det ända hit. Det är frågan här, på vårt möte. Så uppfattar jag det i alla fall.

Är det en rimlig beskrivning? Ja!

Anf. 74 ANGELICA LUNDBERG (SD):

Jag ställer frågan på ett väldigt enkelt sätt: Är regeringens ståndpunkt att tågpassagerare alltid ska få biljettpriset återbetalt?

Anf. 75 Rättssakkunnige ALEXANDER NILSSON:

Det beror på, är väl det enkla svaret. Man ska få biljettpriset återbetalt eller ersättning om det finns grund för det. Det blir helt enkelt svävande.

Anf. 76 ORDFÖRANDEN:

Det verkar inte finnas ett enkelt svar på den enkla frågan. Det tycks vara en sak som kommer att utredas närmare senare. Om inte heller du har kunnat läsa dig till det finns det nog inte tydligt utskrivet.

Anf. 77 Rättssakkunnige ALEXANDER NILSSON:
Man ska få ersättning.

Anf. 78 ANGELICA LUNDBERG (SD):
Då anmäler vi en avvikande mening.

Anf. 79 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):
Gäller den avvikande meningen även extremväder och svåra väder? Eller släppte ni den? Ni förstår kanske att vi inte kan skriva in i en förordning hur många meter per sekund det ska blåsa, hur mycket snö det ska vara och så vidare. Det kan vi inte reglera.

Anf. 80 ORDFÖRANDEN:
Jag uppfattar att det gäller artikel 16 eller artikel 17. Vilket vill ni? Vad anser ni att det borde stå?

Anf. 81 ANGELICA LUNDBERG (SD):
Artiklarna hänger ihop. Det borde stå att tågpassagerare alltid ska ha rätt att få biljettpriiset återbetalt.

Anf. 82 ORDFÖRANDEN:
Det var klargörande. Tack!
Jag uppfattar ändå att det finns stöd för regeringens ståndpunkt, med en avvikande mening från Sverigedemokraterna.
Vi tackar dig, Morgan Johansson, för i dag och önskar trevlig helg när den kommer.

Anf. 83 ORDFÖRANDEN:

Välkommen hit, statsrådet Anders Ygeman! Vi ligger lite efter, och då passar det bra att det är du som kommer nu, tänker jag, för du brukar kunna vara lite kort och precis.

Vi börjar med återrapporten.

Anf. 84 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru ordförande! Jag har inget ytterligare att tillägga till det skriftliga materialet – om det inte finns frågor.

Anf. 85 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för det.

Vi går in på information och samråd inför mötet i rådet den 4 december. Den första punkten som statsrådet ansvarar för är dagordningspunkt 9 – en informationspunkt, kan det stämma?

Anf. 86 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Sektorsintegrering för främjande av energi. Är det den? Jag kanske har bläddrat en sida för mycket?

Anf. 87 ORDFÖRANDEN:

Vi tänkte ta telekom först.

Anf. 88 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Då gör vi det!

Anf. 89 ORDFÖRANDEN:

Då är vi på dagordningspunkt 9, Förordningen om integritet och elektronisk kommunikation. Det är en informationspunkt.

Anf. 90 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru ordförande! Denna punkt handlar om ett förordningsändringsförslag om respekt för privatlivet och skydd av personuppgifter i elektronisk kommunikation. Som ni tidigare har hört inför de två TTE-rådsmötena 2017, de två mötena 2018 och det i juni 2019 syftar förordningen till att ersätta och förnya de nuvarande reglerna i det så kallade e-data-skyddsdirektivet.

Förslaget syftar också till att skapa nya möjligheter att bearbeta kommunikationsdata och att stärka förtroendet och säkerheten på den digitala inre marknaden.

Punkten utgörs denna gång endast av det innevarande ordförandeskapets lägesrapport, vilket rådet kommer att uppmanas att notera. Regeringen avser att notera lägesrapporten.

Anf. 91 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 10, Europeiska unionen som ett nav för etisk användning av data.

Anf. 92 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru ordförande! Under den här dagordningspunkten är det tänkt att hållas en riktlinjedebatt om EU som ett etiskt centrum för dataanvändning. Regeringen välkomnar en debatt om möjligheter och utmaningar med dataekonomin och dess etiska aspekter. Det ligger rätt i tiden och är högst relevant. Det behövs europeiskt samarbete på området, och tillgång till data över hela Europa gör skillnad. Det finns stora möjligheter att förbättra verksamheter, förutse problem, hitta nya lösningar och förenkla med tillgång till rätt data, inte minst mellan olika sektorer. Det är abstrakt men kan skapa nya värden, företag och jobb.

I strategin bör därför ingå att undersöka hur delning av data mellan privata aktörer och med den offentliga sektorn kan förenklas och stärkas. Frivillighet bör vara utgångspunkten. En europeisk strategi för dataekonomi bör samtidigt vara människocentrerad. Den bör syfta till att stärka individer och öka deras kunskap och förmåga att hantera sina egna personuppgifter på ett säkert sätt.

Konsumentdata bör användas till förmån för konsumenterna, både mer direkt och genom användning av data på ett sätt som främjar konkurrens, innovation, konsumenternas välfärd och ändamålsenlig säkerhet.

En balans behövs mellan företagens möjligheter att dra fördel av data de själva genererat och delning med andra företag och myndigheter. Innovativa företag behöver belönas samtidigt som man undviker en överdriven koncentration av data som är skadlig för konkurrensen.

Säkerhets- och identitetsaspekterna måste också finnas med från start. Utan dessa finns inte på sikt någon tillit, och vi kommer inte att kunna dra nytta av digitaliseringen på det sätt som är önskvärt.

Anf. 93 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 11, Slutsatser om 5G:s betydelse för den europeiska ekonomin och behovet av att minska säkerhetsriskerna i samband med 5G.

Anf. 94 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru ordförande! Det finländska ordförandeskapet har föreslagit rådsslutsatser om dels betydelsen av 5G för europeisk ekonomi, dels behoven av att hantera säkerhetsrisker för 5G.

Regeringens bedömning är att ordförandeskapets förslag till rådsslutsatser har en bra balans mellan två perspektiv – å ena sidan möjligheterna med 5G att uppnå viktiga samhällspolitiska mål, å andra sidan åtgärder för att hantera risker. Sverige bör därmed kunna stödja förslaget.

Anf. 95 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 12. Finns det något att säga om den?

2019/20:15

29 november

Anf. 96 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Nej.

§ 4 Transport, telekommunikation och energi

Statsrådet Anders Ygeman

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för transport, telekommunikation och energi den 24 september 2019

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för transport, telekommunikation och energi den 4 december 2019

Anf. 97 ORDFÖRANDEN:

Då går vi in på energi och börjar med en återrapport som vi ska klubba.

Anf. 98 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru ordförande! Det finns skriftliga rapporter, och jag har inget mer att tillägga om det inte finns frågor från nämnden.

Anf. 99 ORDFÖRANDEN:

Då går vi vidare på rådsdagordningen till punkt 13, Smart sektorsintegration: främjande av ren energi.

Anf. 100 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru ordförande! Inför den här dagordningspunkten har det finländska ordförandeskapet delat ett dokument där man frågar vilken roll EU har för att möjliggöra sektorsintegrering och vilka hinder för sektorsintegrering som medlemsstaterna ser.

Sektorsintegrering är ett tämligen nytt begrepp med bred betydelse. Det rör sig till exempel om interaktionen mellan producenter och konsumenter av el eller mellan vindkraft och förnybara gaser.

Regeringen avser att lyfta fram fjärrvärmen och vår satsning på utsläppsfri stålproduktion genom elektrifiering och vätgas som bra exempel på sektorsintegrering. Framför allt vill vi lyfta fram de förutsättningar som behövs för en marknadsdriven sektorsintegrering utan detaljreglering.

Regeringen menar att bra och kostnadseffektiv integrering måste bygga på lokala förutsättningar där långsiktiga styrmedel för att nå övergripande mål ger aktörerna möjlighet att själva identifiera lösningarna. Innovation, konkurrenskraft och jobb främjas knappast av att EU detaljreglerar lösningarna.

Regeringen avser också att påpeka att en marknadsdriven sektorsintegrering och ökad elektrifiering ställer ökade krav på väl fungerande och sammanlänkade elmarknader.

Anf. 101 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 14, Den nya kommissionens energipolitiska prioriteringar.

Anf. 102 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru ordförande! Jag förstod att ni hade haft en diskussion med min statssekreterare i går på näringsutskottets möte. Vi vill därför föreslå en

mening. Jag läser upp den nu först, och så drar jag den vanliga texten sedan så att det inte blir något missförstånd.

”Regeringen anser att utfasningen av fossila bränslen som kan ske med såväl förnybar energi som med kärnkraft bidrar till ökad försörjningstrygghet genom diversifiering av tillförseln och att en rättvis omställning ska vara kostnadseffektiv och understödja innovation och lokala lösningar i hela EU.”

Jag hoppas att det ligger i linje med det som ni kom överens om i går i näringsutskottet.

Nu går jag tillbaka till den andra texten. Under den här dagordningspunkten har det finländska ordförandeskapet valt att vägleda diskussionen genom att dela kommissionens inkommande ordförande von der Leyens sändebrev till energikommissionär Kadri Simson. Brevet tar upp alla ämnesområden som kan knytas till energi, och flera av dem behandlas av andra rådskonstellationer än energiministerns.

Regeringen välkomnar den tvärssektoriella ansats som kommissionen har aviserat. Regeringen anser att EU behöver en sammanhållen politik för jobb, konkurrenskraft och innovation samtidigt som alla medlemsstater når nettonollutsläpp senast 2050.

Vad gäller EU:s energipolitik anser regeringen att målet om nettonollutsläpp inte kan lösas genom ännu mer av alla ingredienser i dagens energilagstiftning. Nuvarande lagstiftning innehåller inte bara kloka mål utan också reglerade detaljlösningar för hur målen ska nås. På sikt behövs en smartare verktygslåda som säkerställer att alla fossila bränslen fasas ut men som också ger lokala aktörer möjlighet till egna konkurrenskraftiga lösningar som bidrar till jobb och konkurrenskraft. På sikt bör därför kostnaden för utsläpp från fossila bränslen öka och utgöra incitament också för till exempel energieffektivisering och omställning av värmesektorn.

Under kommande lagstiftningscykel behövs högre bindande mål för förnybar energi och fortsatt riktade insatser för långsiktiga utmaningar. Det rör sig om insatser för till exempel forskning, en integrerad och välfungerande elmarknad och elektrifiering av transportsektorn och industrin för avancerade biodrivmedel.

Regeringen anser också att utfasningen av till exempel fossil gas och olja bidrar till ökad försörjningstrygghet genom diversifiering av tillförseln och att en rättvis omställning ska vara kostnadseffektiv och understödja innovation och lokala lösningar i hela EU.

Anf. 103 CAMILLA BRODIN (KD):

Ordförande! Tack, statsrådet, för en bra föredragning!

Jag vill bara säga, eftersom vi hade den här diskussionen i går på utskottet, att vi är glada över att ni har lyssnat, och vi tycker att det är en bra mening och säger ja till den.

Anf. 104 PÅL JONSON (M):

Fru ordförande! Vi ställer oss bakom det som KD sa här. Vi uppskattar tillmötesgåendet från regeringens sida så att vi kunde hitta den här breda kompromissen.

Anf. 105 JENS HOLM (V):

Vi i Vänsterpartiet tycker inte att det är lyckat att ha med kärnkraften i formuleringen om den framtida energimixen. Det är en återvändsgränd som dessutom blir väldigt dyr och osäker.

Vi vill alltså anmäla en avvikande mening. Vi vill att fokus ska vara helt och hållet på förnybar energi. Vår målsättning är också att EU ska uppnå nettonollutsläpp senast 2040. Vi tycker att regeringen borde sikta på 2040 i stället för 2050, så det är också en del av vår avvikande mening.

Anf. 106 ANGELICA LUNDBERG (SD):

Ordförande! Vi vill också säga att vi är glada över den förändring som har skett till i dag, och vi ställer oss bakom den.

Anf. 107 TINA ACKETOFT (L):

För protokollets skull vill jag säga att även Liberalerna såklart ställer sig bakom detta.

Anf. 108 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande mening anmäld från Vänsterpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 15, Uppföljning av meddelandet om utkastet till nationella energi- och klimatplaner.

Anf. 109 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru ordförande! Under den här dagordningspunkten bjuder det finländska ordförandeskapet in kommissionen att informera om status för medlemsstaternas sammanlagda ambition gentemot EU-målet för förnybart och energieffektivisering till 2030. Det här blir andra gången som rådet diskuterar kommissionens meddelande om de nationella energi- och klimatplanerna.

Medlemsstaterna har i enlighet med kravet i styrningsförfordningen för energiunionen lämnat sina utkast till nationella energi- och klimatplaner som innehåller bland annat nationella bidrag till förnybart och energieffektivisering. Vissa medlemsstater har efter att de lämnat in sina utkast indikerat att de kommer att höja ambitionerna i sina slutliga planer.

Senast den 31 december i år ska medlemsstaterna leverera en slutlig plan till kommissionen. Vid behov kan regeringen på rådsmötet bekräfta sitt nationella bidrag om 65 procent förnybart i EU-målet till 2030 i enlighet med kommissionens rekommendation.

Vidare kan regeringen bland annat lyfta fram uppdraget om sektorsstrategier för energieffektivisering. Dessa syftar till att nå målet om 50 procent effektivare användning genom att tillvarata den drivkraft och de ambitioner som finns hos svenska aktörer.

Anf. 110 ANGELICA LUNDBERG (SD):

Ordförande! I näringsutskottet har Sverigedemokraterna yttrat sig om det här. Det gäller meningen om att lyfta goda exempel i energiomställningen. Vi menar att vi också där särskilt vill lyfta fram kärnkraftens betydelse för omställningen inom energisektorn för att nå fossilfrihet och att det också möjliggör omställning inom andra sektorer.

Vi undrar om det är någonting som regeringen kan ställa sig bakom.

2019/20:15
29 november

Anf. 111 CAMILLA BRODIN (KD):

Fru ordförande! Vi har haft den här diskussionen i näringsutskottet, och där har vi också begärt att få titta på hur den tilltänkta energi- och klimatplanen kommer att se ut innan den lämnas in den 31 december.

Jag vill bara säkerställa att detta kommer att ske, så att detta inte är något som vi ska ge synpunkter på just i dag.

Anf. 112 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Till Sverigedemokraterna kan jag säga att det är fördragsbundet att det är förnybarhet som ska rapporteras in, så även om vi skulle vilja rapportera in någonting annat kan vi inte det.

Till Camilla är svaret ja. Vi ska se till att den kommer till näringsutskottet innan den skickas in, som vi har lovat.

Anf. 113 ORDFÖRANDEN:

Tack så mycket, statsrådet! Jag uppfattar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 16, Övriga frågor. Finns det något att säga om detta?

Anf. 114 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Nej.

Anf. 115 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen och säger tack för i dag!

Anf. 116 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Tack så mycket!

§ 5 Transport, telekommunikation och energi
Infrastrukturminister Tomas Eneroth

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för transport, telekommunikation och energi den 20 september 2019

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för transport, telekommunikation och energi den 2 december 2019

Anf. 117 ORDFÖRANDEN:

Välkomna hit statsrådet Tomas Eneroth, statssekreterare Leif Jakobsson och flera medarbetare! Jag lämnar ordet till statsrådet för en återrapport.

Anf. 118 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Jag tror inte att vi har så komplicerade ärenden i dag. Jag ska börja med återrapportering från förra rådsmötet.

Vi hade ett TTE-råd för transport den 20 september 2019, och då var det enbart riktlinjedebatter om transportaspekter av kommissionens meddelande om en ren jord åt alla – en europeisk strategisk långsiktig vision för en stark, modern, konkurrenskraftig och klimatneutral ekonomi. Det är en lång titel på en lång debatt.

Riktlinjedebatten fokuserade på reducering av utsläpp inom landtransportområdet och klimatfrågor inom luftfartsområdet samt på sjöfarten. Sverige lyfte upp frågan om att det måste vara möjligt att beskatta den internationella luftfartens användning av fossilt flygbränsle. Fler detaljer finns i den rapport från mötet som vi tidigare har skickat till er.

Anf. 119 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till information och samråd inför mötet i rådet den 2 december och punkt 4 på rådsdagordningen, Paketet för rörlighet III.

Anf. 120 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru ordförande! Denna dagordningspunkt gäller som bekant beslut om en allmän inriktning för direktivet om främjande av genomförande av transeuropeiska transportnätverk, det som kallas Smart TEN-T. Förslaget till förordning lades fram i maj 2018. Tanken är att det ska främja och förenkla genomförandet av det transeuropeiska transportnätverket.

Här har Sverige haft invändningar gällande subsidiaritetsprincipen i ursprungsförslaget, främst med anledning av en så kallad integrerad tillståndsprocess för projekt inom TEN-T:s stomnät. Syftet var att styra nationella tillståndsprocesser och upprätta en särskild funktion för hantering och samordning av alla tillståndsprocesser för TEN-T-projekt i stomnätet. Dessutom fanns ambitionen att fatta ett övergripande tillståndsbeslut.

Förhandlingarna har lett fram till ett förslag till allmän inriktning som är väsentligt mer flexibelt och betydligt mindre omfattande. För det första utgör förslaget numera ett direktiv i stället för en förordning. Det innebär större flexibilitet när det gäller införandet i lagstiftning. För det andra har samtliga artiklar som Sverige haft invändningar mot ur

subsidiaritetssynpunkt avsevärt omarbetats. Förslaget omfattar till exempel inte längre någon bestämmelse om integrerad tillståndsprocess.

Sammanfattningsvis har förslaget flexibilitet och anpassningsbarhet till svenska förhållanden ökat betydligt jämfört med det ursprungliga förslaget. För Sveriges del är det faktiskt bara järnvägslinken mellan Göteborg och Oslo som omfattas av förslaget eftersom det är ett cross-border-projekt.

Förslaget innebär utpekande av den nationella myndighet som ska agera kontaktpunkt och tillhandahålla transparent information om tillstånd, processer, beslut och yttranden som kan vara relevanta vid ansökan om att bygga transportinfrastruktur i Sverige.

Vidare ska myndigheten fatta så kallade godkännandebeslut, som ger sökande grönt ljus för att gå vidare i processen med att bygga transportinfrastruktur. Godkännandebeslutet kan vara av rent administrativ karaktär och bestå av ett eller flera individuella och i sig rättsligt bindande beslut. I förslaget anges en maximal tidsgräns för tillståndsprocessen på fyra år, med möjlighet till förlängning.

Förslaget innebär enligt regeringen en välbalanserad kompromiss med god anpassningsbarhet till svenska förhållanden. Regeringen kan därför nu föreslå att Sverige ställer sig bakom den allmänna inriktningen.

Jag ser fram emot frågor!

Anf. 121 JESSIKA ROSWALL (M):

Tack för föredragningen, statsrådet!

Vi har ju haft detta i trafikutskottet ett antal gånger och har kunnat ställa frågor där. Jag ställer mig bakom regeringens ståndpunkt. En poäng som jag gjort även tidigare är att det även om det är ett direktiv och inte en förordning ändå kan innebära betydande inskränkningar. Men jag tycker att detta är ett bra steg på vägen, och vi ställer oss bakom det.

Anf. 122 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Digitala transporttjänster för människor.

Anf. 123 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Ordförandeskapet har initierat en debatt om digitalisering av transporter. Bakgrunden är att man vill ta ett helhetsgrepp om frågan hur digitalisering, automatisering och delningsekonomi kan användas för att lösa just transportsektorns olika utmaningar, inte minst när det gäller möjligheten att åstadkomma ett hållbart transportsystem.

Man har skickat ut två frågor i förväg för att strukturera debatten. Den ena handlar om vad medlemsstaterna ser som viktigast att på EU-nivå komma fram till under de kommande fem åren för att stödja utvecklingen av digitalisering i transportsektorn. Den andra är: Vilka är de största svårigheter vi ser när det gäller digitalisering och tillgång till data, och hur kan vi överkomma dem?

I debatten tänker jag, vilket jag också har förankrat i trafikutskottet, lyfta upp att detta är avgörande frågor för EU, inte minst för att vi ska kunna förbättra vår konkurrenskraft gentemot Asien och Nordamerika. EU måste bli bättre när det gäller regelutvecklingen på digitaliseringsområdet.

Där måste nationella intressen kunna sättas åt sidan så att EU agerar ur ett helhetsperspektiv. Risken är dessutom att teknikutvecklingen annars kommer att ske någon annanstans, i Asien eller Nordamerika. Vi vill att vi ska ha en stark utveckling på den europeiska marknaden, inte minst inom fordonsindustrin. Här är det viktigt att vi har ett samordnat agerande från EU, inte minst när det gäller självkörande och uppkopplade fordon.

Jag tänker också lyfta fram digitaliseringen av transportsystemet som en förutsättning eller möjlighet för att öka sannolikheten att nå klimatmålen. Med geofencing och nya digitala lösningar kan vi öka transporteffektiviteten och minska klimatutsläppen och därmed ha bättre möjligheter att nå de mål vi har satt upp inom ramen för Parisavtalet. Detta kommer att vara min utgångspunkt i den allmänna riktlinjedebatten.

Anf. 124 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Paketet för rörlighet I.

Anf. 125 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Vid mötet med transportministrarna den 2 december kommer frågan om Eurovinjettdirektivet upp. Det finländska ordförandeskapet har valt att lyfta upp den frågan för att söka stöd för en allmän inriktning. I det kompromissförslag som det finländska ordförandeskapet har lyft fram har många medlemsstater fått sina synpunkter tillgodosedda, även Sverige på många av punkterna. Det är ett mer flexibelt förslag än tidigare.

Förslaget till allmän inriktning innebär att tidsbaserade avgifter nu får behållas. När det gäller avståndsbaserade avgifter tas nu hänsyn till medlemsstater med stora vägnät och låg trafikintensitet; det gjordes inte tidigare. Dessutom kan förslaget göra stor skillnad när det gäller att sänka utsläppen av koldioxid med hjälp av vägtullar. De avståndsbaserade avgifterna ska koldioxiddifferentieras, och det blir möjligt att därtill också ha en särskild koldioxidavgift.

Hur prissättningen av koldioxid ska ske för de tidsbaserade avgifterna är otydligt. De maxnivåer baserade på Euroklassdifferentiering som finns i gällande direktiv för tidsbaserade avgifter har inte diskuterats. Det måste finnas utrymme att höja maxnivåerna för de tidsbaserade avgifterna, speciellt mot bakgrund av att ändringen av direktivet innebär att det kommer att vara tillåtet med högre avståndsbaserade avgifter. Bibehållna maxnivåer kan leda till lägre intäkter från utländska åkare.

Regeringen menar att förslaget inte är redo för en allmän inriktning eftersom det finns väsentliga frågor om utformningen av tidsbaserade avgifter som inte behandlats ännu. Konsekvenserna kan inte bedömas för vare sig avstånds- eller tidsbaserade avgifter eftersom det hänvisas till genomförandeakter och data om koldioxidutsläpp som ännu inte finns tillgängliga. Regeringen kan därför inte stödja förslaget till allmän inriktning.

Det finns risker med att rösta nej; det känner ni till. Vi kan bli en del av en icke-blockerande minoritet, vilket är ovanligt, men vi menar att för Sverige viktiga frågor måste lösas innan vi går in i förhandlingar i parlamentet.

Därför kommer regeringen också att föreslå att vi från svensk sida lämnar in en röstdeklaration på mötet i TTE-rådet, med innebörden att vi till stora delar är positiva till förslaget men att vi nu inte kan stödja den allmänna inriktningen av de skäl jag redovisat här.

2019/20:15
29 november

Anf. 126 JESSIKA ROSWALL (M):

Tack för föredragningen!

Det är inte första gången vi diskuterar denna fråga här. Vi hade en lång diskussion för kanske ett år sedan då vi förhandlade fram en gemensam ståndpunkt. Mer flexibelt ska det bli, men det som statsrådet drar här visar att det också kommer att bli krångligare och mer detaljrikt, vilket kanske inte alls är vad våra svenska företag behöver.

Vi hade som sagt för ett år sedan en diskussion om avståndsbaserade avgifter. Vi har olika politiska uppfattningar om detta, men vi är ändå överens om att detta ska bestämmas av varje enskild medlemsstat. Jag vill därför egentligen bara få bekräftat att den förhandlade ståndpunkt vi kom fram till då fortfarande står fast. Med tanke på det som beskrevs här om mer krångel och större detaljrikedom ställer jag mig såklart bakom det tillägg som har gjorts i dag.

Anf. 127 JENS HOLM (V):

Jag tycker att den svenska ståndpunkten är viktig på så sätt att ministern säger att Sverige driver principen om att förorenaren ska betala och att detta är ett verktyg som ska användas för att uppnå våra klimatmål. Men jag undrar om den svenska positionen i dagsläget verkligen drar åt det hållet. Jag är rädd att Sverige genom att säga nej tolkas som att vi motarbetar intentionerna i kommissionens ursprungsförslag, och även de konstruktiva och viktiga förslag som har spelats in från EU-parlamentet.

När det gäller frågan om huruvida man ska ha ett avstånds- eller tidsbaserat system vet vi att det för klimatets del och för överflyttning av långa transporter från väg till järnväg är bättre att ha ett avståndsbaserat system. Jag hade önskat att Sverige var tydligare och förespråkade detta. Det gör vi tyvärr inte i dagsläget.

Jag tycker också att det hade varit bra om vi varit tydliga med vilket minimitonnage som gäller – det borde vara 3,5 ton. Där är den svenska positionen inte heller tydlig.

Jag skulle vilja fråga ministern vilket system han anser vara bäst för klimatet – ett tidsbaserat eller ett avståndsbaserat system?

Jag har en fråga till. Ministern säger att det är viktigt att systemet är flexibelt. Jag kan hålla med om att det kan vara bra med flexibilitet, i synnerhet för att främja elektriska fordon och fordon som drivs med förnybara drivmedel. Jag undrar vad Sverige har spelat in för att främja den typen av fordon. Finns det några sådana konkreta förslag?

Anf. 128 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru ordförande! Jag tänkte bara understryka att vi står bakom regeringens hållning gällande tidsbaserade avgifter.

Anf. 129 ROBERT HALEF (KD):

Ordförande! Tack, ministern, för föredragningen!

Jag vill bara instämma i det som Moderaterna och Jessica framförde gällande bland annat avståndsbaserade avgifter, som vi har haft diskussioner och en gemensam åsikt om. Jag instämmer i det hon har sagt.

Anf. 130 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Tack för frågorna! För att vara tydlig mot Jessika Roswall och övriga: Det är samma ståndpunkt, och det är viktigt att hålla fast vid den. Det var ett ställningstagande som jag kommer ihåg att vi kom fram till här efter långa diskussioner, och det är vår utgångspunkt i de förhandlingar som ska föras.

Detta blir också svaret till Jens Holm om hur vi har resonerat när vi nu får ett förslag från kommissionen som faktiskt är otydligt när det gäller konsekvenserna. Vi kan inte se de fullödiga konsekvenserna av förslaget, och då bör vi avstå från att ställa oss bakom den allmänna inriktningen. Det är inte detsamma som att vi ser fördelar.

Detta är ett av skälen till att vi avger en röstförklaring, där vi säger att vi i stora delar är positiva till förslaget. Det ger en ökad flexibilitet. Men vi kan inte stödja den allmänna inriktningen eftersom vi faktiskt inte ser konsekvenserna. Detta är naturligtvis synpunkter som även andra medlemsstater har i dialogen. Om man från EU:s sida tar ett sådant här beslut framöver ska det vara klart vilka konsekvenserna blir, för det kommer att påverka transportsystemen inom Europa. Det är klart att vi också har drivit frågor – den om 3,5 ton är ett bra exempel – men skälet till att vi avstår nu är bland annat att vi inte ser konsekvenserna.

När det gäller elfordon är det inte en fråga som har varit aktuell i detta sammanhang, utan vi har bara talat om Eurovinjettdirektivet.

Anf. 131 JENS HOLM (V):

Vi i Vänsterpartiet har en avvikande mening gällande den svenska positionen. Vi tycker att Sverige borde vara tydligt med att detta ska vara ett system som styr över mot ett avståndsbaserat system så att man lämnar det tidsbaserade systemet bakom sig.

Anf. 132 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens ståndpunkt, med en avvikande mening från Vänsterpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Framtiden för det gemensamma europeiska luftrummet.

Anf. 133 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Vi kommer på mötet i rådet att ha en diskussion om det framtida gemensamma luftrummet. Den är föranledd av två analyser som har gjorts på uppdrag av EU-kommissionen. Skälet till att EU-kommissionen har gjort detta är att det är omfattande kapacitetsproblem i luftrummet, inte minst över de centrala delarna av Europa. Vi har ju inte märkt det i samma utsträckning i Norden och i Sverige, men i Centraleuropa har flygförseningarna till följd av kapacitetsproblemen varit omfattande. Detta innebär att problembilden när det gäller luftrummet inte är likadan i alla delar av Europa eller mellan medlemsstaterna.

Ordförandeskapet har ställt ett antal frågor inför debatten. Frågorna är: Delar Sverige som medlemsstat uppfattningen att lagstiftningen om det gemensamma luftrummet behöver reformeras? Hur ser vi på de rekommendationer som har kommit? Och vill vi att EU-kommissionen ska lämna förslag till justeringar av lagstiftningsförslaget om det gemensamma luftrummet som strandade 2015?

Jag kommer att framföra att lagstiftningen behöver hållas aktuell och att det kan vara befogat att göra en justering eftersom den nuvarande lagstiftningen faktiskt är från 2009. Den lagstiftningen bör då utformas enligt EU-kommissionens metod Better Regulation, som bland annat innebär att man också gör tydliga konsekvensbeskrivningar. Om kapacitetsförbättringar eftersträvas måste vi veta vilka konsekvenser de får för bland annat säkerhet och miljö. Dessutom behöver vi utreda de samhällsekonomiska konsekvenserna. Där kan möjligtvis expertgruppens rapporter vara en grund för att uppdatera de samhällsekonomiska konsekvenserna.

Dessutom måste vi vara medvetna om att de kapacitetsproblem som upplevs i Centraleuropa inte gäller för samtliga medlemsstater. Från svensk sida är det viktigt att regelverket anpassas efter de olika regionala förutsättningarna. Vi ska också komma ihåg att vi i Sverige har en integrerad civil och militär flygtrafikledning, och det är klart att vi måste säkerställa att den även i fortsättningen bidrar till hög effektivitet och därför inte på något sätt får äventyras. Det kommer jag att framföra under riktlinjebatten.

Anf. 134 TINA ACKETOFT (L):

Jag skulle bara vilja göra ett medskick här. Vi pratar oftast om luftrum som en del av näringslivspolitik eller klimatpolitik, men det är faktiskt också en fritidssysselsättning för ganska många här i landet. Det innebär att luftrummet inte är ohotat i Sverige heller, när man tänker utifrån den aspekten. Vi borde ha ungefär samma synsätt när vi talar om luftrum och flyg som när det gäller fritidsbåtar.

Anf. 135 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Klokt inlägg! Det finns ju en diskussion om luftrumets användning framöver. Med risk för att dra igång en lång diskussion: Följer man drömarutvecklingen tror jag att alla inser vilken otrolig utveckling vi kan komma att få framöver.

Det finns diskussioner om att man inom ramen för U-Space ska skapa ett särskilt utrymme för just drönare. Initieringen av drönare får ju inte på något sätt äventyra flygsäkerheten. Det är den stora utmaningen framöver, inte bara i Sverige utan i hela EU. Jag är inte säker på att detta kommer upp i det här sammanhanget, men jag delar uppfattningen att vi måste titta på alla aspekter av hur luftrummet används.

Anf. 136 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Övriga frågor.

Anf. 137 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Det finns bara två punkter som jag vill ta upp. Den första är att det finländska ordförandeskapet kommer att rapportera om frågan om tidsomställningarnas avskaffande, men i sak är det inget nytt som har inträffat.

Den andra punkten är att jag även denna gång kommer att ta tillfället i akt att berätta om den globala ministerkonferens som vi ska ha i Sverige. I februari 2020 kommer hela världen till Sverige, hit till Stockholm. Det är kanske ett nittiototal ministerledda delegationer som ska diskutera road safety, trafiksäkerhet, och vi har fått FN:s uppdrag att genomföra detta. Det ska vi vara stolta över, eftersom vi i Sverige är särdeles skickliga på trafiksäkerhet och implementeringen av zero vision. Det kommer att innebära att vi får mycket uppmärksamhet för trafiksäkerhet och trafikfrågor under första delen av 2020.

I detta sammanhang kopplar vi detta till SDG, Sustainable Development Goals, som FN har. Det är viktigt, för då blir trafiksäkerhet också en fråga om klimat, jämställdhet och samhällsutveckling. Jag tror att det är helt rätt approach när vi ska diskutera utvecklingen av de utmaningar vi står inför när det gäller trafiksäkerheten framöver.

I dag är trafikolyckor den vanligaste dödsorsaken bland ungdomar i världen. Det är en epidemisk utveckling i världen när det gäller trafikolyckor. Det gäller för oss att komma ihåg att vi med vår kunskap och erfarenhet kan bidra väldigt mycket till att vi vänder den utvecklingen i världen. Det kommer jag att säga där också.

Anf. 138 ORDFÖRANDEN:

Tack, statsrådet! Televinken kanske kommer upp? Jag vet inte.

Anf. 139 ANNIKA QARLSSON (C):

Kanske Televinken. Annars kan man ta det företag som finns bara någon mil hemifrån mig, där man är expert på trafiksäkerhet, gamla Autoliv.

Jag begärde ordet med anledning av att jag är en av de ledamöter som i många år har motionerat om att vi ska sluta ställa om klockan. När man nämner denna fråga möts den för det mesta med ett fniss – frågan är ju lite lustig, och var det nu framåt eller bakåt som klockan skulle ställas och så vidare?

Oerhört många människor har tagit kontakt med mig och beskrivit vilket bekymmer tidsomställningarna är för dem och att det är en hälsoproblematik. Det är en större fråga än det kanske i förstone kan te sig. Därför är min fråga om statsrådet bedömer att det finns någon förutsättning för att det arbete som har gjorts – det var ju ett uppdrag som alla länder skulle gå igenom – ska leda till någon förändring framöver. Hur bedömer statsrådet att frågan är på väg att landa?

Anf. 140 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Tack för frågan, Annika Qarlssoon! Det är svårbedömt. Men vi ska komma ihåg att kommissionen gjorde ett ställningstagande om att avskaffa tidsomställningen. Parlamentet har också gjort ett sådant ställningstagande. Det gör att frågan kommer att vila tungt på rådets arbete framöver.

Det finländska ordförandeskapet har valt att inte lyfta fram tidsomställningen. Det var något förvånande, eftersom initiativet från början kom från Finland efter en medborgaromröstning i Finland. Sedan dess har det hänt väldigt mycket. Från svensk sida var vi tidigt ute med att ge Statskontoret i uppdrag att utreda tidsomställningen och dess effekter.

Vi har i Sverige, precis som i många andra europeiska länder, haft en ganska omfattande diskussion om vad det innebär att man tar bort tidsomställningen – vilka hälsovinster och hälsoförluster finns det och, framför allt, hur undviker vi att vi får ett patchwork, ett lapptäcke, med olika tider i EU? I dag har ju 75 procent av EU samma tid. Ska tidsomställningen avskaffas och alla länder ta egna beslut finns en uppenbar risk för att det resulterar i sämre rörlighet och sämre handelsmöjligheter och utbyte mellan EU:s länder. Det får inte ske.

Den svenska utgångspunkten har alltså varit att både skaffa ett eget gediget underlag för ställningstagande om vi ska ha sommartid eller normaltid i den händelse att tidsomställningen avskaffas och också att säkerställa att vi så långt det bara är möjligt har gemensam tid inom EU, just för att befrämja ett välfungerande samarbete inom EU.

Det är svårbedömt om detta kommer att leda till något beslut under till exempel nästa ordförandeskap. Det var många medlemsstater som reste frågetecken när denna fråga kom upp, inte minst genom kommissionens aktiva agerande, och ville skaffa sig rådruum att utreda frågan ordentligt. Här finns starka intressen från jordbrukssektorn, besöksnäringen, fritidssektorn och civilsamhället liksom när det gäller forskning om människors livsstil och hälsa och hur vi påverkas av ljuset under dagtid eller på morgonen.

Frågan kommer tillbaka, men inte under det här TTE-rådet i alla fall.

Anf. 141 ORDFÖRANDEN:

Tack, statsrådet! Därmed tackar vi för informationen och önskar statsrådet trevlig helg.

§ 6 Ekonomiska och finansiella frågor

Statssekreterare Max Elger

Statssekreterare Leif Jakobsson

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för ekonomiska och finansiella frågor den 8 november 2019

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för ekonomiska och finansiella frågor den 5 december 2019

Anf. 142 ORDFÖRANDEN:

Vi återupptar mötet och hälsar två statssekreterare välkomna hit – det krävs ibland två män för att ersätta en kvinna!

Vi börjar med punkten återrapport som vanligt. Finns det något att säga om detta?

Anf. 143 Statssekreterare MAX ELGER:

Jag heter Max Elger, och med mig har jag kollegan Leif Jakobsson för att prata om de skatterelaterade delarna av alla de punkter vi har att gå igenom.

Vi börjar med återrapporteringen. Det finns inget att tillägga till den skriftliga rapport som nämnden har fått ta del av från Ekofin. Däremot var det ett eurogruppsmöte, inkluderande format, i anslutning till detta möte. Där fortsatte diskussionen om de tre aktuella huvudfrågorna. EMU-fördjupningen handlar om reformen av ESM, det handlar om arbetet med insättningsgarantin EDIS och det handlar om euroländernas budgetinstrument BICC.

I nästa vecka kommer det att vara ett eurogruppsmöte, inkluderande format, i anslutning till Ekofin. Syftet där och då är att förbereda en rapport till stats- och regeringscheferna som summerar de framsteg som gjorts sedan eurotoppmötet i juni vad gäller EMU-fördjupningen.

När det gäller budgetinstrumentet nådde eurogruppen en överenskommelse i oktober om huvuddragen för instrumentet och hur icke deltagande medlemsstater ska hanteras. Lagstiftningsarbete har påbörjats. En utestående fråga som fortfarande diskuteras är huruvida detta ska kompletteras med ett mellanstatligt avtal mellan de deltagande i BICC-överenskommelsen, det vill säga euroländerna, där de kanske eventuellt kan skjuta till medel utöver vad som följer av EU-budgeten. Det är inget ärende som berör oss per se.

Vad gäller bankunionen handlar det framför allt om insättningsgarantin. Bankunionen står på Ekofinrådets dagordning. Det ska vi strax få en uppdatering om, och den kommer jag att återkomma till.

Parallellt med arbetet i rådet har det pågått diskussioner i en högnivå-grupp om insättningsgarantin EDIS. Högnivågruppen har haft ett brett anslag och har diskuterat utformningen men även frågan om hur bankunionen i stort ska se ut på lång sikt. Ambitionen är att eurogruppen nu i december ska komma överens om en färdplan för att påbörja politiska diskussioner om EDIS. Förhandlingarna har varit låsta, vilket säkert har varit tydligt i den här kretsen. Men det kan vara så att det öppnar sig ett nytt momentum, vilket inte minst ett tyskt utspel för någon vecka sedan kanske indikerar.

Avseende ESM är målsättningen att komma överens om ett paket reformer innan årets slut. En central del är att etablera en finansiell säkerhetsmekanism till resolutionsfonden i bankunionen, en så kallad backstop, i form av en kreditlina från ESM.

Detta paket handlar också om att effektivisera ESM:s krisförebyggande stöd för länder med en i grunden stark ekonomi samt förtydliga kraven på en hållbar skuldsituation vid stöd från ESM.

Ett par frågor är fortfarande utestående och handlar bland annat om samarbete och informationsdelning mellan berörda aktörer vad avser sagda backstop.

Regeringens utgångspunkt i detta är som vanligt de ståndpunkter som vi har förankrat tidigare i riksdagen, senast i finansutskottet den 8 oktober.

Anf. 144 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går in på information och samråd inför rådsmötet och dagordningspunkt 4, Förstärkningen av bankunionen.

Anf. 145 Statssekreterare MAX ELGER:

Här gäller det att rådet ska få en lägesrapport från det finländska ordförandeskapet om hur arbetet med att förstärka bankunionen har gått under hösten. Det handlar dels om arbetet i rådsarbetsgruppen om ett gemensamt insättningsgarantisystem, dels om hur det går med tidigare beslutade åtgärder för att minska riskerna i banksektorn.

Som jag nämnde nyss har förhandlingarna om EDIS varit låsta hittills. Det beror främst på att flera medlemsstater inte vill gå vidare med arbetet med riskdelning till exempel genom EDIS förrän man i rådet har enats om tillräckliga riskreducerande åtgärder beträffande banksektorn. Men det finns som sagt en ambition att eurogruppen i december ska komma överens om en färdplan för att påbörja politiska diskussioner om insättningsgarantin.

När det gäller de riskreducerande åtgärderna beskriver ordförandeskapet i sin lägesrapport kort innehållet i det sedan tidigare beslutade bankpaketet som nu ska genomföras i EU. Bankpaketet innebär ett antal revideringar av regelverken, som bankernas kapitaltäckning och krishantering.

Ordförandeskapet tar också upp genomförandet av handlingsplaner för att minska den höga andelen nödlidande lån i vissa länder i EU. Denna handlingsplan är även en dagordningspunkt på mötet som vi kommer att återkomma till.

Lägesrapport är ordförandeskapets egen beskrivning av förhandlingsläget, och vi tycker att det är bra att den här typen av uppdateringar görs.

Anf. 146 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5 a, Direktiv vad gäller offentliggörande av inkomstskatteuppgifter.

Anf. 147 Statssekreterare LEIF JAKOBSSON:

Jag var ju här förra veckan i detta ärende, och det har hänt lite sedan dess.

Regeringen har begärt att frågan om behandlingen av direktivet vad gäller offentliggörande av inkomstskatteuppgifter sätts upp på dagordningen på Ekofin. Förslaget om offentlig land-för-land-rapportering är lagt som en ändring av redovisningsdirektivet. Den rättsliga grund som kommissionen har använt innebär att beslutet fattas med kvalificerad majoritet. Förslaget var uppsatt på dagordningen till konkurrenskraftsrådets möte i går den 28 november.

Förslaget fick inte tillräckligt stöd och kunde inte godkännas vid konkurrenskraftsrådets möte. Det återstår nu att se hur den fortsatta processen kring förslaget kommer att se ut.

Regeringen anser att beslut om förslag rörande skatteregler, oavsett om det är fristående förslag om skatteregler eller i akter som rör skatter, bör fattas med enhällighet och enligt ett särskilt lagstiftningsförfarande eftersom skattefrågor framför allt är medlemsstaternas befogenhet. Sådana frågor bör dessutom diskuteras i rådskonstellationen som har ansvar för skattefrågor, det vill säga Ekofin.

Mot den bakgrunden anser regeringen att eftersom förslaget om offentlig land-för-land-rapportering rör skatteregler bör beslut om förslaget fattas med enhällighet och behandlas av Ekofinrådet. Denna syn delas också av rådets rättstjänst.

Regeringen framförde detta i samband med ett Ekofinmöte i december 2016 och blev lovad av det inkommande ordförandeskapet att de skulle återkomma i frågan på ett kommande Ekofin. Någon sådan återkoppling har ännu inte skett.

Den fortsatta behandlingen av förslaget om offentlig land-för-land-rapportering är som jag nämnde okänd. Regeringen avser dock att lyfta upp frågan på Ekofin som ett exempel på skatteförslag som finns i andra akter för att betona att det för Sveriges del är viktigt att upprätthålla principen om att skattefrågor ska beslutas med enhällighet.

Anf. 148 ROBERT HALEF (KD):

Ordförande! Den här frågan hade vi uppe i förra veckan, och då anmälde vi en avvikande mening. I dag gäller det snarare hanteringen av frågan, alltså om det ska vara Ekofin eller konkurrenskraftsrådet. Det senare har redan behandlat frågan.

Kristdemokraterna yrkar på att regeringen drar tillbaka sitt förslag om att lyfta frågan till att hanteras i Ekofin och att man ska ha den på dagordningen i Ekofin. Vi tycker att det är konkurrenskraftsrådet som äger frågan, och om inte regeringen drar tillbaka sitt förslag anmäler vi en avvikande mening i detta.

Anf. 149 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Tack för föredragningen! Jag hade tänkt upprepa den avvikande meningen från det förra mötet, men jag avvaktar svaret på Kristdemokraternas fråga.

Anf. 150 Statssekreterare LEIF JAKOBSSON:

Jag kanske får förtydliga på det sättet att det väsentliga i sammanhanget är på vilket sätt beslutet fattas, för det händer ju att man fattar beslut om andra frågor i andra råd. Det som är red line är dock att det vi pratar om är en skattefråga, och då ska den beslutas med enhällighet.

Det är det resonemanget som gör att vi i samband med det jag redogjorde för i förra veckan om insatser, det brev vi skickade till ordförandeskapet och annat, samtidigt begärde upp den här frågan på dagordningen på Ekofin – inte för att den ska behandlas i sak utan därför att vi vill inskräpa det här med kraft.

I den diskussion 2016 som vi refererar till markerade vi tydligt. En lång rad medlemsstater höll med vår finansminister och Sverige i den här hållningen. Sedan dess, tänk 2016, har diskussionen om en övergång till kvalificerad majoritet på skattefrågor förts fram alltmer, inte minst av kommissionen. Därför vill jag nog hävda att det är ännu viktigare att vi nu och här markerar tydligt att skattefrågor behandlas med enhällighet.

Anf. 151 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Det viktigaste för mig är att Sverige driver en linje där vi vill ha en offentlig land-för-land-rapportering för att kunna minska skatteplanering och skatteflykt. Jag tycker inte heller att hur man redovisar skatten nödvändigtvis är en skattefråga, utan det kan lika gärna vara en konkurrensfråga.

Jag vill därför anmäla en avvikande mening i den här frågan och kan också ansluta mig till den avvikande mening som jag tror att Kristdemokraterna kommer att leverera nu. I min avvikande mening vill jag också ha med det viktiga i vad vi ska driva – alltså fortsatt förhandling.

Anf. 152 ROBERT HALEF (KD):

Ordförande! Det är bara att instämma. Vi hade ju en gemensam avvikande mening i den här frågan i förra veckan då frågan var upp på dagordningen här i EU-nämnden.

Vi anser fortfarande att regeringen inte ska lyfta detta till Ekofin-dagordningen.

Anf. 153 ORDFÖRANDEN:

Jag är lite formalianörd och ni har lite olika uppfattningar, så jag behandlar det ändå som två olika i det här fallet.

Jag konstaterar dock att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

(LUDVIG ASPLING (SD): Förlåt, men skulle ordföranden kunna upprepa Kristdemokraternas...)

Kristdemokraternas begäran är att Sverige inte ska ta upp den här frågan på Ekofin, eftersom de anser att det inte ska betraktas som en fråga som det behövs enhällighet i.

Anf. 154 LUDVIG ASPLING (SD):

Vi kan i så fall ställa upp på Kristdemokraternas avvikande mening.

Anf. 155 ORDFÖRANDEN:
Okej.

Anf. 156 ILONA SZATMARI WALDAU (V):
Jag vill också tydliggöra att min avvikande mening består av två delar. Dels delar jag KD:s avvikande mening, dels har jag också min egen avvikande mening som gäller själva innehållet i frågan.

Anf. 157 ORDFÖRANDEN:
Precis. Det var därför jag uppfattade dem som oliklydande.
Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med oliklydande avvikande meningar från å ena sidan Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna och å andra sidan Vänsterpartiet.
Vi går vidare till punkt 5 b, Aktuella lagstiftningsförslag som rör finansiella tjänster. Finns det något att säga där?

Anf. 158 Statssekreterare MAX ELGER:
Egentligen inte. Ordförandeskapet kommer i vanlig ordning att informera hur arbetet går med aktuella lagförslag om finansiella tjänster.

Anf. 159 ORDFÖRANDEN:
Vi tackar för informationen.
Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Slutsatser om energibesättning.

Anf. 160 Statssekreterare LEIF JAKOBSSON:
Rådet ska anta slutsatser om energibesättning mot bakgrund av att kommissionen har genomfört en utvärdering av energiskattedirektivet.

Kommissionen har presenterat sina slutsatser i en rapport som lades fram i september. I korthet konstaterar kommissionen följande: Minimiskattenivåerna är för låga, och beskattningen mellan olika medlemsstater och även för olika typer av bränslen inom en och samma medlemsstat skiljer sig markant. Nivåerna har varit oförändrade sedan 2003 utan indexering.

Direktivet harmonierar inte med vissa andra delar av EU:s politik. Därmed bidrar inte direktivet till att uppfylla målsättningarna inom ekonomisk och social politik eller miljö- och klimatpolitik. Framför allt bidrar inte direktivet till en övergång till förnybar energi. Detta beror främst på låga minimiskattenivåer och att beskattningen saknar koppling till energiinnehåll eller koldioxidutsläpp. Enligt utvärderingen finns även för många undantag från beskattning i direktivet.

I rådsslutsatserna uppmanas kommissionen att ta fram förslag på praktiskt tillämpliga regler som är tydliga, särskilt när det handlar om behandling av biobränslen, nya energiprodukter, flygsektorn, statsintäkter samt statsstödsregler. Samtidigt uppmanas kommissionen att genomföra en konsekvensanalys och däri beakta ekonomiska, sociala och miljömässiga för- och nackdelar samt konsekvenser för konkurrenskraft, sysselsättning och hållbar utveckling.

Regeringen kan ställa sig bakom de aktuella rådsslutsatserna. Regeringen anser att energiskattedirektivet är omodernt och att det inte harmo-

nierar med andra delar av EU:s klimat- och energipolitik. Kommissionen bör därför ta fram ett förslag till reviderat direktiv.

2019/20:15
29 november

Anf. 161 CHARLOTTE QUENSEL (SD):

Fru ordförande! Jag tackar för informationen.

Sverigedemokraterna vill anmäla en avvikande mening, för vi anser att skatt inte är en fråga för EU. Vi vill hålla det inom Sverige. Det gäller också energipolitiken.

Anf. 162 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens ståndpunkt och en avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Dagordningspunkterna 7 och 8 blir A-punkter, som kommer att skickas ut.

Då är vi på dagordningspunkt 9, Rådets beslut och rekommendationer om genomförandet av stabilitets- och tillväxtpakten.

Anf. 163 Statssekreterare MAX ELGER:

Under denna dagordningspunkt ska rådet fatta beslut om genomförandet av stabilitets- och tillväxtpakten för Rumänien och Ungern.

Utifrån sin senaste prognos har kommissionen i vanlig ordning gjort nya bedömningar av de offentliga finanserna i EU:s medlemsstater. Alla medlemsstater befinner sig i dag i den förebyggande delen av pakten, där medlemsstaterna ska röra sig mot ett medelfristigt budgetmål som säkerställer sunda offentliga finanser.

Bedömningarna visar på att Rumänien och Ungern har avvikit från den rekommenderade anpassningen mot respektive lands medelfristiga budgetmål. På basis av kommissionens bedömning har rådet tidigare rekommenderat de båda länderna att vidta åtgärder för att korrigera avvikelserna. Men enligt de nya bedömningarna har inte tillräckliga framsteg gjorts. Kommissionen rekommenderar därför att rådet fastställer att tillräckliga åtgärder inte har vidtagits samt ger nya rekommendationer till Rumänien och Ungern för 2020.

Besluten och rekommendationerna kommer att slutbehandlas av Coreper inför rådsmötet nästa vecka i vanlig ordning. Vi förväntar oss inga ändringar. Regeringen kan ställa sig bakom de föreslagna besluten och rekommendationerna till Rumänien och Ungern.

Anf. 164 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 10, Slutsatser om stärkande av den europeiska finansiella arkitekturen för utveckling.

Anf. 165 Statssekreterare MAX ELGER:

Rådet ska anta slutsatser om hur EU:s arkitektur för utvecklingsfinansiering kan stärkas. Slutsatserna baseras på en rapport från den expertgrupp som rådet tillsatte i april i år. Syftet med rapporten var att presentera förslag för att öka den europeiska

utvecklingsfinansieringens mervärde och i större utsträckning bidra till att genomföra EU-prioriteringar på utvecklingsområdet.

Rapporten fokuserar framför allt på Europeiska investeringsbanken och Europeiska utvecklingsbanken samt de finansiella instrument för utvecklingsfinansiering som administreras av kommissionen. I rapporten presenteras kortsiktiga förslag för att förbättra koordinering och policystyrning i nuvarande system samt alternativ för en långsiktig, mer genomgripande, förändring av den institutionella strukturen.

I slutsatserna instämmer rådet i rapportens problembeskrivning, det vill säga att det finns behov av att stärka effektiviteten och samstämmigheten i EU:s utvecklingsarbete för att möta globala utmaningar. Rådet föreslår att rapportens kortsiktiga förslag genomförs samt att en process påbörjas för att undersöka förutsättningarna för och konsekvenserna av de mer långtgående förslagen.

Regeringen kan ställa sig bakom utkastet till slutsatser. Regeringens utgångspunkt är att en eventuell förändring av arkitekturen, vad avser både kort- och långsiktiga förslag, bör syfta till att främja effektivitet och bidra till förbättrad utvecklingseffektivitet för det globala multilaterala systemet samt att förändringar inte bör innebära några nya kostnader för medlemsländerna. Detta reflekteras i rådsslutsatserna.

Rådsslutsatserna kommer att slutbehandlas på Coreper nästa vecka. Ett par frågor diskuteras fortfarande, men vi bedömer inte att det kommer att resultera i ändringar som gör att vi inte kan stödja slutsatserna. Om texten skulle försämrats betydligt ur svensk synvinkel återkommer vi till riksdagen.

Slutligen har EIB och EBRD i en särskild process, skild från den som pågår i rådet, lagt fram egna förslag om att utvidga sin verksamhet i Afrika söder om Sahara. Regeringen verkar för att EU:s medlemsländer ska få ytterligare en möjlighet att diskutera den övergripande europeiska arkitekturen innan beslut om större verksamhetsförändringar fattas i EIB och EBRD.

Anf. 166 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Den här frågan handlar om finansieringsarkitekturen och inte om biståndet i sig, men jag vill ändå passa på att skicka med hur viktigt det är att Sverige bevakar att biståndet går till fattigdomsbekämpning och att det utgår från mottagarländernas behov och inte från givarländernas egenintresse.

Jag har ingen avvikande mening den här gången, men jag vill skicka med att vi ska lyfta upp detta från Sveriges sida varje gång vi diskuterar bistånd, oavsett om det handlar om finansieringsarkitekturen eller något annat.

Anf. 167 Statssekreterare MAX ELGER:

Jag noterar medskicket.

Anf. 168 ORDFÖRANDEN:

Då finner jag att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 11, Agendan för hållbar finansiering.

Anf. 169 Statssekreterare MAX ELGER:

Under denna punkt ska kommissionen informera om sitt arbete med en ny strategi för att främja en hållbar finansmarknad. Därefter inbjuds medlemsstaterna att framföra sina synpunkter.

I mars 2018 lade kommissionen fram en handlingsplan för finansiering av en hållbar tillväxt. Handlingsplanen innehöll en rad åtgärder för att främja en mer hållbar finansmarknad och för att styra kapital mot mer hållbara investeringar. Hållbarhet är även en av fokusfrågorna för den nytillträdde kommissionen, som väntas informera om sina avsikter med strategin på mötet.

Regeringen har drivit frågan om en hållbar finansmarknad inom EU under flera år. Vi välkomnar därför att EU fortsätter arbetet med en strategi för att upprätta en grön finansmarknad som främjar hållbara investeringar. Det är viktigt att EU kommer överens om en grön taxonomi som gör det enklare att identifiera och jämföra hållbara investeringar. Det är också viktigt att slutsatserna från de analyser som har genomförts inom ramen för den existerande handlingsplanen omsätts i konkreta förslag i den kommande strategin.

Anf. 170 ANNIKA QARLSSON (C):

Tack så mycket, statssekreteraren, för föredragningen! Det finns en liten varningsflagg som åker upp varje gång det står taxonomi i EU-papper. Det gör att man har lite extra uppsikt över den frågan.

Finansutskottet hade i veckan överläggning med statssekreterare Ulf Holm – kopplat till det arbete som nu går in i förhandlingsfrågor. Att det hissas en varningsflagg är för att det bara är Sverige som svenska skogar har. Det gör att vi hela tiden bevakar de frågorna.

Det är egentligen tre frågor som jag känner är oerhört viktiga att de finns med och är uppdaterade även hos er, på era möten i era råd. Det handlar om att det är en nationell kompetens och så ska förbli, att det inte på något sätt ska bli dubbla regelverk och att de förslag som arbetsgruppen tog fram och som presenterades för något år sedan, som inte kändes helt realistiska ur ett svenskt perspektiv, inte på något sätt ska genomföras.

Det var ju förhandling i finansutskottet i veckan, kopplat till ett annat ärende, som har konstaterats. Men jag vill bara skicka med detta inför kommande möten även för er del.

Anf. 171 PÅL JONSON (M):

Fru ordförande! Jag vill bara understryka vikten av det som Annika Qarlssoon sa, att man upprätthåller den kompromiss som framförhandlades i finansutskottet och att taxonomin inte påverkar den svenska skogsnäringen och det svenska skogsbruket, som lyder under svensk lagstiftning. Det är bara ett medskick om det.

Anf. 172 CHARLOTTE QUENSEL (SD):

Fru ordförande! Jag tackar för informationen.

Som information kan jag säga att Sverigedemokraterna lämnade in en avvikande ståndpunkt i finansutskottet i går efter två möten med Regeringskansliet. Vi delar skogsnäringens oro och hoppas att vi kommer att få mer information och känna oss mer trygga efter mötet, som jag tror är den

Anf. 173 ROBERT HALEF (KD):

Ordförande! Jag vill bara instämma i det som framförts från Centerpartiet och Moderaterna i frågan.

Anf. 174 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Jag tror att vi alla värnar den svenska skogen och den svenska skogsnäringen. Jag är övertygad om att regeringen också värnar den svenska skogsnäringen. Jag kommer därför inte att kommentera det ytterligare.

Däremot tror jag att det i finansutskottet också pratades om hur viktigt det är att man har en vetenskaplig grund i taxonomin. Jag skulle vilja höra lite mer om det.

Anf. 175 ORDFÖRANDEN:

Nu är det inte direkt detaljerna i taxonomin som är uppe för diskussion, utan det är mer en annan fråga som diskuteras.

Anf. 176 Statssekreterare MAX ELGER:

Som riktigt har konstaterats är det inte taxonomin i sig som är uppe för diskussion, utan den bredare handlingsplanen.

Jag instämmer i sammanfattningen att vi alla känner starkt för skogens intressen. Jag tror inte att det är någon motsättning. Vår bild är nog att detta tas om hand väl i de pågående diskussionerna, i vilka vi naturligtvis utgår från den ståndpunkt som vi har överlagt med finansutskottet. Det är inga konstigheter.

Det skulle vara förmätet av mig att ge mig in på den vetenskapliga grunden i taxonomin. Det är tyvärr inget jag behärskar så väl. Jag tittar sökande på mina tjänstemän.

Anf. 177 Kanslirådet ÅSA KNUDSEN STERTE:

Jag var med på överläggningen i finansutskottet i går. Jag kan försäkra dig om att de svenska ståndpunkterna är att det är fokus på teknikneutralitet och objektivitet när vi tar fram de här urvalskriterierna. Jag kan också säga att det sedan i går finns ett överläggnings-PM som man kan ta del av. Där står det lite mer utförligt om de svenska ståndpunkterna i taxonomiförhandlingen.

Anf. 178 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 12, Ekofinrådets arbetsplan för klimatåtgärder.

Anf. 179 Statssekreterare MAX ELGER:

Ekofinrådet ska godkänna en arbetsplan för Ekofin på klimatområdet. Arbetsplanen innehåller generella principer för arbetet och en preliminär

lista med ämnen som kan komma att tas upp för diskussion under kommande år.

Exempel på ämnen som arbetsplanen tar upp är det kommande förslaget från kommissionen om en European Green Deal, en hållbar finansmarknad och skatterelaterade frågor, såsom koldioxidbeskattning, gröna skatter och skadliga subventioner. Tanken är att listan med ämnen ska uppdateras på regelbunden basis av inkommande ordförandeskap.

Regeringen kan ställa sig bakom arbetsplanen och välkomnar fortsatta diskussioner om klimatåtgärder.

Anf. 180 ORDFÖRANDEN:

Då finner jag att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 13, Gemensamt uttalande från rådet och kommissionen om "stablecoins".

Anf. 181 Statssekreterare MAX ELGER:

Denna punkt handlar om att rådet ska godkänna ett gemensamt uttalande från rådet och kommissionen om så kallade stablecoins. Nämnden informerades om detta inför förra Ekofinrådsmötet.

Stablecoins är en kryptovaluta som är konstruerad för att undvika kraftiga svängningar i värdet på den digitala tillgången. Det mest uppmärksammade exemplet på detta är Facebooks initiativ Libra. Efter det att Libraprojektet annonserades har diskussionen om möjligheterna och riskerna med stablecoins varit omfattande, främst inom G7-kretsen och G20:s Financial Stability Board.

En möjlig fördel som ofta lyfts fram är att en stablecoin skulle kunna leda till effektivare gränsöverskridande betalningar, särskilt i ett globalt perspektiv. Men en stablecoin, särskilt om den som Libra har en potential att snabbt nå många användare, skulle också kunna innebära betydande risker när det exempelvis gäller finansiell stabilitet, konsumentskydd och arbetet med att motverka penningtvätt.

Inriktningen på det gemensamma uttalandet är att inga globala stablecoinarrangemang ska tillåtas inom EU innan det står klart att det finns en tydlig rättslig grund och ett lämpligt regelverk för övervakning och tillsyn. Samtidigt poängteras vikten av mer analys, både av själva företeelsen stablecoin och av andra alternativ för att effektivisera gränsöverskridande betalningar.

Regeringen anser att förslaget till gemensamt uttalande är väl balanserat mellan de risker och möjligheter som stablecoins kan utgöra. Regeringen kan därför ställa sig bakom uttalandet.

Anf. 182 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till punkt 14, Slutsatser om strategiska prioriteringar för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism.

Anf. 183 Statssekreterare MAX ELGER:

Rådet ska anta slutsatser om strategiska prioriteringar för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism. Slutsatserna bygger på den policydiskussion som ägde rum i rådet i oktober. Diskussionen har i sin

2019/20:15
29 november

tur sin grund i ett antal rapporter som lades fram av kommissionen i juli, i vilka kommissionen pekade på ett antal övergripande strategiska brister i systemet.

Utkastet till rådsslutsatser framhåller särskilt behovet av att överväga ytterligare harmonisering av delar av penningtvättsregelverket genom en EU-förordning, förbättrad tillsyn på nationell nivå och på EU-nivå, möjligen genom en ny EU-tillsynsmyndighet, och ett förbättrat samarbete mellan de berörda nationella myndigheterna. I slutsatserna uppmanar rådet kommissionen att fortsätta analysarbetet på dessa områden. Kommissionen ska till exempel utvärdera för- och nackdelar med en ny EU-myndighet och vilka befogenheter en sådan EU-myndighet skulle kunna ha.

Regeringen väntar sig att den tillträdande kommissionen kommer att återkomma med konkreta förslag längre fram. Regeringen anser att både tillsynen och det övriga samarbetet på området bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism i EU behöver förbättras, och det är angeläget med fortsatta reformer. Sådana reformer bör vara väl avvägda, proportionerliga och ändamålsenliga. Det är även viktigt att beakta budgetära konsekvenser.

Rådsslutsatserna motsvarar dessa utgångspunkter, och regeringen kan därför ställa sig bakom utkastet till slutsatser.

Anf. 184 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går över till dagordningspunkt 15, Slutsatser om fördjupningen av kapitalmarknadsunionen.

Anf. 185 Statssekreterare MAX ELGER:

Ekofinrådet ska anta rådsslutsatser om det fortsatta arbetet med kapitalmarknadsunionen.

En handlingsplan för kapitalmarknadsunionen presenterades 2015 med målet att grunderna skulle vara på plats 2019, i år. I mars konstaterade kommissionen att merparten av de anvisade åtgärderna inom ramen för handlingsplanen var genomförda men att det skulle ta tid innan effekterna av åtgärderna blev märkbara.

Den tillträdande kommissionen avser att fortsätta arbetet med att fördjupa kapitalmarknadsunionen. Syftet med de nu aktuella rådsslutsatserna är att påverka inriktningen för det fortsatta arbetet. Rådsslutsatserna bygger vidare på tidigare åtgärder för att avlägsna hinder för gränsöverskridande kapitalflöden, öka EU:s globala konkurrenskraft, öka eget kapital som finansieringskälla jämfört med lånefinansiering samt öka små och medelstora företags tillgång till kapital.

Jämfört med kommissionens handlingsplan från 2015 finns det mer fokus på hållbarhet, på att ta vara på potentialen inom teknologisk utveckling och på att öka investerarnas tillgång till kapitalmarknader genom framför allt långsiktiga investeringsprodukter.

Vikten av att värna lokala marknader och öppenhet mot tredjeland tas också upp i slutsatserna.

Regeringen kan ställa sig bakom utkastet till rådsslutsatser och ett fortsatt arbete som syftar till att öka och diversifiera företagens tillgång till finansiering, skapa ändamålsenliga investeringsprodukter och bidra till

Anf. 186 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Jag tackar för föredragningen.

När detta var uppe i finansutskottet anmälde Vänsterpartiet en avvikande mening. Vi håller fast vid den, och jag ska citera den.

Vi anför att eftersom ingen helhetsutvärdering eller analys har genomförts av hur det som hittills har gjorts inom området har påverkat den finansiella stabiliteten och konsumentskyddet bör detta göras innan nya delar påbörjas.

Det är vår avvikande mening i finansutskottet som jag upprepar här.

Anf. 187 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt, med avvikande mening anmäld från Vänsterpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 16, Genomförande av handlingsplanen för hantering av nödlidande lån i Europa.

Anf. 188 Statssekreterare MAX ELGER:

På denna punkt ska kommissionen uppdatera rådet om genomförandet av en handlingsplan för nödlidande lån som Ekofin antog i juli 2017.

Andelen nödlidande lån i den europeiska banksektorn som helhet är på väg nedåt sedan den ekonomiska krisen, men i vissa av de medlemsstater som drabbades särskilt hårt under krisen går det långsamt för bankerna att komma till rätta med sina nödlidande lån. Mot bakgrund av detta togs handlingsplanen fram för att minska andelen befintliga nödlidande lån och förebygga uppkomsten av nya sådana lån.

Åtgärderna i handlingsplanen ålades framför allt kommissionen och de europeiska tillsynsmyndigheterna att utföra. Flertalet av åtgärderna är nu genomförda. På mötet väntas kommissionen redogöra för statusen för de åtgärder där arbete fortfarande pågår. Det handlar till exempel om de riktlinjer för bankers hantering och övervakning av lån som Europeiska bankmyndigheten ska ta fram och om direktivförslaget om köp och hantering av krediter och ianspråktagande av säkerhet som fortfarande förhandlas.

Regeringen är positiv till det fortsatta arbetet med att stärka det finansiella systemet inom unionen och upprätthålla den finansiella stabiliteten. En del i detta är att komma till rätta med problemen med nödlidande lån.

Anf. 189 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går över till dagordningspunkt 17, Övriga frågor. Finns det något att säga där?

Anf. 190 Statssekreterare LEIF JAKOBSSON:

Det handlar om EU:s förteckning över icke-samarbetsvilliga jurisdiktioner. Danmark har bett om att frågan om EU-förteckningen på skatteområdet ska tas upp på dagordningen.

2019/20:15
29 november

För närvarande finns inga ytterligare detaljer om den information som väntas delges från Danmark till ministrarna på mötet.

Vid Ekofinrådets möte den 5 december 2017 godkändes och offentliggjordes slutsatser om en EU-förteckning över icke-samarbetsvilliga jurisdiktioner på skatteområdet. Arbetet pågår kontinuerligt i rådet med att uppdatera listan. För närvarande innehåller EU-förteckningen åtta jurisdiktioner.

Anf. 191 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Tack för i dag, och trevlig helg när den kommer!

Anf. 192 Statssekreterare MAX ELGER:

Tusen tack och trevlig helg!

Anf. 193 ORDFÖRANDEN:

Välkomna hit, Statsrådet Mikael Damberg med medarbetare!

Som nämnden har märkt hoppar vi lite mellan råden i dag. Det brukar vi inte göra, men det beror på att det har varit en aktuell debatt i kammaren där statsrådet deltog. Därför har vi väntat med Mikael Dambergs frågor tills nu.

Finns det något att säga om återrapport från möte i rådet den 7–8 oktober, statsrådet?

Anf. 194 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Nej, jag ber att få hänvisa till de skriftliga rapporterna.

Anf. 195 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till information och samråd inför möte i rådet den 2–3 december och dagordningspunkt 4, Uppdatering från gruppen för kamp mot terrorism om ytterligare samarbete mellan behöriga myndigheter med ansvar för terrorismbekämpning.

Anf. 196 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Dagordningspunkt 4 är en återkommande punkt på rådets dagordning och var senast uppe för information vid rådsmötet i juni. Företrädare för Counter Terrorism Group, CTG, kommer att presentera sitt samarbete för att gemensamt möta hotet från terrorism. Punkten kommer att hållas i en begränsad krets, minister plus två, och genom Säkerhetspolisen deltar Sverige i och bidrar till samarbetet inom CTG.

I övrigt hänvisar jag till det skriftliga underlaget.

Anf. 197 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5 b, Framtiden för EU:s inre säkerhet.

Anf. 198 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! För tredje mötet i rad står framtiden för EU:s inre säkerhet på dagordningen. Med utgångspunkt i de diskussioner som förts vid tidigare möten och olika rådsarbetsgrupper är det nu dags att summera den framtida inriktningen för inre säkerhet.

Sedan vi skickade in det skriftliga underlaget har det kommit ett dokument för debatten. Som ni ser i dokumentet är det en så kallad ordförandeskapsrapport. Det är alltså inget som vi förväntas anta eller formellt ställa oss bakom.

Regeringen välkomnar den helhetsansats som ordförandeskapet förespråkar. Vi är positiva till förstärkt samarbete. Ett sektorsövergripande samarbete är nödvändigt såväl inom medlemsstaterna som mellan medlemsstaterna och EU:s byråer. För att effektivt förhindra brott behövs också breda brottsförebyggande insatser från såväl brottsbekämpande myndigheter som andra aktörer.

Det sätt på vilket Europol lyfts fram i rapporten är positivt. Europol är ett viktigt stöd för våra brottsbekämpande myndigheter och ska så förbli. När myndigheten utvecklas är det viktigt att man är lyhörd för medlemsstaternas behov.

Som ni har hört pratas det mycket om interoperabilitet. För en effektiv informationshantering instämmer vi i att det inte bara handlar om att utveckla nya tekniska system och verktyg, utan man måste också utveckla kunskap och metoder för hur verktygen ska användas i det dagliga arbetet. Det är viktigt att säkerställa att verktygen används av medlemsstaterna. Det är glädjande att ordförandeskapet lyfter fram att brottsbekämpningsaspekter behöver beaktas vid utvecklingen av ny teknik.

Datalagring för brottsbekämpande ändamål är avgörande för den inre säkerheten. Inom ramen för denna framtidsdebatt vill jag därför ta tillfället i akt att uttala mig i denna fråga.

I korthet innebär den svenska ståndpunkten fem punkter:

- att kommissionens arbete ges en inriktning mot att den nya kommissionen ska kunna presentera ett förslag till EU-rättsakt om datalagring
- att nationell säkerhet och försvar är frågor som är medlemsstatens egen unika kompetens och faller utanför EU-rättens tillämpningsområde
- att en framtida EU-rättsakt om datalagring för brottsbekämpande ändamål ska vara utformad så att den upprätthåller de brottsbekämpande myndigheternas förmåga att inhämta uppgifter i elektroniska kommunikationer
- att en ny EU-reglering ska vara förenlig med grundläggande rättigheter, särskilt rätten till respekt för privat- och familjeliv samt skyddet för personuppgifter, och innefatta adekvata rättssäkerhetsgarantier
- att utrymmet i en framtida EU-rättsakt om datalagring för brottsbekämpande ändamål bör kunna utvidgas i förhållande till Tele 2-domens slutsatser och att regeringen ser fram emot att arbeta vidare med frågan om datalagring i ljuset av EU-domstolens kommande avgöranden.

Jag söker alltså mandat för att göra ett svenskt inlägg under denna dagordningspunkt på rådsmötet i enlighet med regeringens ståndpunkt, som återfinns under dagordningspunkt 16 a i det skriftliga materialet.

Anf. 199 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Jag måste ställa en fråga eftersom statsrådet drog in punkt 16. Jag kommer att anmäla en avvikande mening under den punkten.

Eftersom punkt 16 är en informationspunkt är det nu du ska göra det, men vi kan ta Mikael Damsgaard först om det är okej.

Anf. 201 MIKAEL DAMSGAARD (M):

Fru ordförande! Jag tackar för föredragningen.

Först och främst stöder Moderaterna regeringens ståndpunkt i denna fråga. Vi instämmer också med regeringen i betydelsen av Europol och Eurojust i den gemensamma brottsbekämpningen.

Jag är lite nyfiken. För att ännu bättre kunna stödja medlemsstaternas behov av stöd i brottsbekämpningen undrar jag vilka utvecklingsområden regeringen ser inom Eurojusts och Europols verksamheter och vad man skulle behöva förbättra ytterligare.

Anf. 202 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

När det gäller datalagring vill vi anmäla en avvikande mening om att vi vill att man ska tillsätta en utredning om riktad lagring och att allmän datalagring inte ska få genomföras av myndigheter. Vi vill alltså inte ha en generell datalagring.

Anf. 203 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Vi vill föra fram ståndpunkten därför att vi vill trycka på hur viktigt just datalagring är för de brottsbekämpande myndigheterna. Vi har haft problem efter Tele 2-domen. Nu har vi kommit ett steg på vägen, men vi vill komma vidare. Vi menar att vi vill sätta lite press på den nya kommissionen att ta ett initiativ i denna fråga. Jag tror att detta vore välkommet med den inriktning som jag har redovisat.

När det gäller utvecklingsområden kan man säga att det första och viktigaste för oss är att det alltid bör ske i nära dialog med medlemsstaternas myndigheter, så att inte Europol börjar hitta på för mycket egna utvecklingsprojekt som inte de facto har stöd för de enskilda medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter. Detta är en viktig princip för oss att hela tiden driva på för. Vi tycker att de är duktiga på det nu, men vi vill nog fortsätta med det.

De områden som nämns mer är informationsdelning i olika sammanhang och framför allt det som har med ny teknik att göra. Hela innovationslabbet till exempel är ju någonting som är intressant. Vissa tekniska aspekter är dyra för enskilda medlemsstater att bygga på egen hand, och där finns det verkligen ett mervärde. Kopplat till det blir det också en diskussion kring hur lagstiftning eller framtida reglering måste fungera med ny teknik. Det är definitivt ett viktigt område. 5G diskuteras ofta inom ramen för det här – att vi behåller vår kompetens från brottsbekämpande myndigheter även i ett tekniskskifte till exempel. AI är ett annat område som kan ha stor betydelse kopplat till att mycket informationshantering måste analyseras. Där kan länderna kanske ha nytta av att en del AI-satsningar görs gemensamt och inte bara av enskilda medlemsstater.

Anf. 204 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande mening anmäld från Vänsterpartiet.

Anf. 205 ADAM MARTTINEN (SD):

Vi har haft uppe den här diskussionen gällande datalagringsmöjligheter, och vi har också haft en proposition som hanteras i kammaren. Där har Sverigedemokraterna tidigare haft en avvikande mening. Vi tycker att det här är en nationell angelägenhet. Sverige borde kunna gå mycket längre. Vi borde kunna ha mer utbredda möjligheter till datalagring än vad just det här förslaget och de möjligheterna stipulerar. Vi vill anmäla avvikande mening i den riktningen.

Anf. 206 ORDFÖRANDEN:

Då noterar vi två oliklydande avvikande meningar.

Anf. 207 ADAM MARTTINEN (SD):

Precis – de går åt varsitt håll.

Anf. 208 ORDFÖRANDEN:

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Genomförande av interoperabilitet.

Anf. 209 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Som jag berättade i oktober trädde EU:s interoperabilitetsförfordningar i kraft den 19 juni i år. Interoperabiliteten skapar möjligheter till en effektivare användning av informationen i EU:s gemensamma system för gränser och säkerhet och en säkrare identifiering av personer som registreras i dem. Genomförandet sträcker sig till år 2023 och är mycket komplext. Vid rådsmötet vill ordförandeskapet diskutera de viktigaste utmaningarna i genomförandet och hur medlemsstaterna ska tackla dem. I dokumentet i rådet listas ett antal utmaningar som har identifierats hittills.

Sverige ligger bra till i genomförandet. Vi har fått en samordningsorganisation på plats genom regeringsuppdrag till berörda myndigheter. Inom Regeringskansliet har vi också börjat förbereda arbetet med nödvändiga författningsändringar. Myndigheternas arbete fortskrider enligt plan, och det läggs ett starkt fokus vid att det krävs förändringar i verksamheten, inte bara tekniska förändringar. Myndigheterna har också ansökt om medel från de EU-fonder som finns tillgängliga för ändamålet.

För att klara av genomförandet av förfordningarna är det avgörande att alla medlemsstater klarar att genomföra sina åtaganden i tid. Vi tycker därför att det är mycket positivt att kommissionen har tagit initiativ till aktiv uppföljning och samordning. Av samma anledning är det också viktigt att vi diskuterar genomförandet av interoperabilitet i rådet.

Anf. 210 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Genomförande av förfordningen om en europeisk gräns- och kustbevakning. Jag uppfattar det som att vi tar punkt a och b samtidigt.

Anf. 211 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Den nya förordningen om en europeisk gräns- och kustbevakning antogs i rådet den 8 november 2019. Förordningen träder i kraft i början av december. Under denna dagordningspunkt väntas vi bland annat få en lägesrapport från ordföranden och kommissionen gällande genomförandet av den nya förordningen. Medlemsstaterna kommer därefter att få möjlighet att utbyta eventuella synpunkter. I övrigt hänvisar jag till det skriftliga materialet.

Anf. 212 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Jag förmodar att jag inte kan anmäla en avvikande mening.

(ORDFÖRANDEN: Jo, för det är en diskussionspunkt.)

Det är kanske ingen hemlighet att Vänsterpartiet är väldigt skeptiskt till Frontex och att vi inte ville se det utökade mandatet. Vi tycker att det är otydligt vad den nya styrkan ska få för befogenhet. Vi tycker också att det är oklart vad det här policydokumentet egentligen innehåller. Jag skulle vilja lämna en avvikande mening i den delen.

Anf. 213 ANNIKA QARLSSON (C):

Jag tackar statsrådet så mycket för genomgången. Centerpartiet ställer sig bakom ståndpunkten, men vill samtidigt skicka med att det finns en oro för vad det utökade mandatet kan innebära. Det handlar om att ha någon form av kontrollmekanismer och spärrar mot ändamålsglidning och missbruk. Det som alltid finns i den här typen av insatser är ju risken att det växer och blir mer än vad som var tänkt från början. Den här policycykeln innebär risker. Vi kommer inte att ha en avvikande mening, men jag hoppas och önskar att statsrådet noggrant kommer att följa utvecklingen för att säkerställa att den inte går i denna riktning.

Anf. 214 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Regeringen följer frågan i rådet. Vi följer från Sveriges sida frågan även i Frontex styrelse. Vi är positiva till och välkomnar det utökade mandatet, men vi tycker att det är viktigt att medlemsstaterna behåller huvudansvaret för detta även fortsättningsvis. Det är någonting vi kommer att bevaka även fortsättningsvis.

Anf. 215 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande mening från Vänsterpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Övriga frågor. Finns det något att säga där, statsrådet?

Anf. 216 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Det är informationspunkter. Jag avser att lyssna på informationen. I övrigt hänvisar jag till det skriftliga materialet.

Anf. 217 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 11, Övriga frågor. Finns det något att säga där, statsrådet?

Anf. 218 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):
Nej.

Anf. 219 ORDFÖRANDEN:
Vi tackar för informationen.
Vi går vidare till dagordningspunkt 12, Miljöbrott.

Anf. 220 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):
Ordförande! Det genomförs fortlöpande ömsesidiga utvärderingsrundor om avgränsade särskilt beslutade ämnen inom rättsliga och inrikes frågor. Den åttonde rundan genomfördes mellan september 2017 och maj 2019 och handlade om bekämpning av miljöbrottslighet, i synnerhet illegal avfallshantering och illegal hantering av farliga ämnen. Efter att alla medlemsstater blivit utvärderade upprättas en sammanfattande slutrapport med allmänna rekommendationer till medlemsstaterna, EU-institutioner och kommissionen. Det är denna rapport som nu är uppe för behandling i RIF-rådet.

Vi anser att rekommendationerna i slutrapporterna är väl avvägda – då kan ni förstå att Sverige kommer väl ut i rapporten – och sammanfattar resultatet av de 28 landsrapporterna på ett bra sätt. Regeringen avser därmed att ställa sig bakom förslaget till rapport. I övrigt vill jag hänvisa till det skriftliga materialet.

Anf. 221 ORDFÖRANDEN:
Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.
Vi går vidare till dagordningspunkt 14, Digital rättvisa: elektroniska bevis.

Anf. 222 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):
Ordförande! Under den här dagordningspunkten kommer information att lämnas dels om EU:s förhandlingar med USA om ett avtal om gränsöverskridande tillgång till e-bevisning, dels om förhandlingarna inom Europarådet om ett andra tilläggsprotokoll till den så kallade Budapestkonventionen, som också handlar om tillgång till e-bevisning.

Regeringen var här i samma ärende inför RIF-rådet i början av oktober, då en lägesrapport avseende de här frågorna lämnades även vid det råds-mötet. De här förhandlingarna har kopplingar till förslaget till en EU-förordning om tillgång till e-bevisning. Detta pågår just nu inom EU, och regeringen har varit här och informerat om det vid flera tillfällen. Då det här endast rör sig om en lägesrapport hänvisar jag till det skriftliga underlaget.

Anf. 223 MIKAEL DAMSGAARD (M):
Fru ordförande! Jag har en fråga gällande Budapestkonventionen. Sverige är bara med som observatör i och med att vi inte har tillträtt den konventionen. Hur ser regeringens plan ut avseende Budapestkonventionen? Ni har tidigare svarat på skriftliga frågor i

riksdagen om att ni avser att komma tillbaka till riksdagen med en proposition i den frågan. Min fråga är: Avser regeringen att komma tillbaka med en proposition om att Sverige ska tillträda Budapestkonventionen?

2019/20:15
29 november

Anf. 224 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Som ni vet undertecknade Sverige konventionen samma dag som den upprättades, men har ännu inte tillträtt konventionen. Det pågår arbete i Regeringskansliet för att tillträda konventionen. Vårt mål är att det ska ske under nästa år. Jag ska vara ärlig och säga att eftersom vi hade så pass mycket på Justitiedepartementet prioriterade vi både datalagring och hemlig dataavläsning först. Faktum är att vi i dag redan uppfyller stora delar av konventionen. Men det finns delar där vi inte gör det fullt ut, och det måste vi göra. Det tänker vi återkomma till. Nu ligger det i "pajp", och det kommer att komma förslag till riksdagen om detta.

Anf. 225 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 15, Europeiska åklagarmyndigheten: inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten. Det är också en informationspunkt.

Anf. 226 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Vi kommer under den här dagordningspunkten att få en lägesrapport från ordföranden om arbetet med implementering av den europeiska åklagarmyndigheten, Eppo. Som statsministern framförde i EU-deklarationen den 13 november står regeringen nu bakom ett svenskt deltagande i Epposamarbetet. Den 14 november beslutade därför regeringen att tillsätta en utredning som ska analysera behov av och föreslå de författningsändringar och andra åtgärder som behövs för ett svenskt deltagande i Eppo. Uppdraget ska redovisas senast den 14 december 2020. Regeringen arbetar alltså med att se över de nationella förutsättningarna för att Sverige ska kunna ansluta sig till Eppo. En överläggning om detta kommer att ske i justitieutskottet inom kort. I övrigt ber jag att få hänvisa till det skriftliga materialet.

Anf. 227 ANNIKA QARLSSON (C):

Jag tackar statsrådet så mycket för dragningen.

Eftersom det är en informationspunkt kan jag inte anmäla avvikande mening, men jag vill få fört till protokollet att Centerpartiet inte vill att Sverige ska gå med i Eppo.

Jag har också en fråga. Eppo ska i sin nuvarande form bara handha brott mot EU:s system. Det finns i dagsläget inget skarpt förslag om att utöka Eppos mandat, men utan spärar mot ändamålsglidning finns en risk att så sker. Vilken är regeringens inställning till förslag om att Eppo – i strid med vad både Säpo och säkerhetstjänst i andra länder önskar – ska arbeta även med terrorbrott?

Anf. 228 ROBERT HALEF (KD):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för föredragningen.

Jag fick delvis svar på min tänkta fråga då statsrådet sa att den här

frågan efter utredningen kommer att behandlas för överläggning i justitieutskottet. Jag hoppas att vi därefter ska få ta del av den i samråd här i EU-nämnden också. Det framkom inte i handlingarna. Blir det den processen – först blir det en överläggning, och sedan får vi i EU-nämnden hantera frågan och samråda om den?

Anf. 229 ORDFÖRANDEN:

Vi samråder ju om en informationspunkt på rådsdagordningen, inte om vad Sverige ska tycka i själva sakfrågan. Den frågan kommer man att överlägga om i justitieutskottet. Sedan är det också en utredning tillsatt i den frågan.

Anf. 230 ADAM MARTTINEN (SD):

Jag tycker att det är en lite märklig tågordning, vilket vi också tog upp i justitieutskottet. Sverige har nu hållningen att vi ska ansluta oss till Eppo. En utredning är tillsatt av statsministern. Men vi har inget svenskt mandat att göra just det. Det sista svenska mandat som vi har upphämtat, från 2016, säger att Sverige ska hålla sig utanför Eppo. Det är en beklaglig tågordning att regeringen har gått så offensivt fram utan att inhämta mandat från justitieutskottet eller EU-nämnden i den här frågan. Vi har givetvis krävt att vi ska ha en ny överläggning i utskottet, och vi kommer givetvis att ha en avvikande mening gentemot regeringen i den här frågan, inte minst mot bakgrund av att det finns risker att det här mandatet utökas på ett sådant sätt att det kommer att drabba svensk terrorbekämpning.

Om man får ta tillfället i akt att ställa en fråga i sammanhanget är min fråga: Avser regeringen att gå vidare med ett förslag om att ansluta sig till Eppo även om det riskerar arbetet med att inkludera terrorism och därmed äventyrar Säkerhetspolisens möjligheter att säkerställa att vi inte utsätts för terrorattentat och framgångsrikt bekämpa att sådant sker i Sverige?

Anf. 231 ROBERT HALEF (KD):

Ordförande! Denna fråga har diskuterats här tidigare. Det finns olika uppfattningar om en ny gemensam europeisk åklagarmyndighet. För ett par veckor sedan var statsministern i kammaren under debatten om EU-frågor väldigt tydlig med att Sverige ska gå med. Först därefter kom informationen om att detta ska utredas. Det är lite motsägelsefullt att utlova att vi ska gå med innan vi har haft överläggningarna i utskottet och EU-nämnden. Men vi får ta del av utredningen, och så får vi återkomma i frågan.

Anf. 232 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Vänsterpartiet tycker precis som Centerpartiet deklarerade i sin ståndpunkt här. Vi anser inte att Sverige ska gå med i Eppo. Nu finns det med i uppteckningarna.

Jag har också en fråga. Vad jag förstått har regeringen som svar på en skriftlig fråga sagt att man inte vill utvidga Eppos mandat. Min fråga, kopplad till de andra frågorna som ställts om det, är hur Sverige arbetar mot det utvidgade mandatet.

Anf. 233 TINA ACKETOFT (L):

Tack så mycket, statsrådet, för redogörelsen!

Jag känner att jag har en moralisk förpliktelse att stötta regeringen i frågan som Liberalerna har drivit länge om en möjlighet för Sverige att ingå i ett samarbete som är otroligt viktigt för hela EU om vi verkligen vill bekämpa ekonomisk brottslighet.

Jag ser fram emot den kommande utredningen, som förhoppningsvis också kan besvara frågan vad Eppos mandat i så fall ska vara. Liberalerna har ju inte gjort någon hemlighet av att vi skulle se ett mervärde i att Eppo får ett utökat mandat när det gäller till exempel terroristbekämpning. Men vi står som sagt bakom regeringen och ser fram emot utredningen och vidare förhandlingar.

Anf. 234 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Tack för alla frågor, kommentarer och synpunkter på detta!

Det är väl känt att partierna har lite olika ingångar i denna fråga. Men också regeringen måste kunna ha en viljeinriktning i fråga om vart man är på väg i ett samarbete, och den har statsministern klargjort. Vi vill gå med i Eppo, men vi måste naturligtvis klarlägga de författningsändringar som måste till och även förutsättningarna för det.

När man tittar på utredningens direktiv förstår man att det är ganska många delar man måste gå igenom och få ordning på för att ett anslutande ska fungera på ett bra sätt också för Sverige. Vi ska göra det ordentligt och noggrant, men vår ingång är att gå med i detta.

Vi tycker att detta inte är oväsentligt när Sverige driver på också i större sammanhang för budgetrestriktivitet men också ordning och reda bland EU-medel. Det är en viktig signal att vi som en av de stora bidragsgivarna i EU faktiskt är med och ser till att de länder som är med i EU kan granskas för hur de använder EU-medel. Det är en viktig fråga för oss att gå vidare med.

När det gäller terrorfrågan är det tydligt att regeringen inte har några sådana ambitioner.

Man ska också vara noga med att kommissionen inte har lagt fram något sådant förslag. Det sker inga förhandlingar om ett utvidgat mandat. Det fanns en diskussion kopplad till kommissionen om detta, men det mötte så mycket motstånd från så många medlemsstater att det inte har kommit upp i reella förhandlingar, processer eller förslag från EU-kommissionens sida.

Den dag vi är medlemmar i Eppo har vi precis som alla andra medlemmar möjlighet att stoppa alla utvidgningar av mandatet, för mandatet måste beslutas med enhällighet. Det är också en fråga. Men jag och regeringen delar den oro som Åklagarmyndigheten och Säpo har haft i frågan. Vi tror att det finns risk att arbetet mot terrorism snarare försvagas genom ett utvidgat mandat till Eppo.

Anf. 235 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Då går vi vidare till dagordningspunkt 16, Övriga frågor.

Vill statsrådet säga något mer om punkt 16 a, Lagring av uppgifter i brottsbekämpande syfte? Det kommer helt enkelt information från kommissionen i den frågan.

Anf. 236 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Jag vill säga några meningar.

Det gäller informationspunkten om datalagring i syfte att bekämpa brott, där kommissionen ska ge en uppdatering utifrån de rådsslutsatser som antogs i juni.

Regeringen välkomnar kommissionens arbete, dess samarbete med medlemsstaterna i fråga om datalagring för brottsbekämpande ändamål och att arbetet nu ges en inriktning mot att den nya kommissionen ska kunna presentera ett förslag till EU:s rättsakt om datalagring.

Det har inte presenterats något dokument, men det har framkommit att kommissionen har genomfört expertmöten med brottsbekämpande myndigheter, åklagare, undersökningsdomare, telekomföretag, civilsamhällesorganisationer och universitet.

Kommissionen fortsätter nu sitt arbete genom en studie i tio medlemsstater. Syftet är att samla in tillräckligt med information för att kunna ta ställning i frågan om det ska läggas fram ett förslag till ny rättsakt om datalagring och vilket innehåll som i så fall ska föreslås.

Sverige är inte med bland de medlemsstater där studien ska göras, men genom det samarbete vi utvecklat med kommissionen och andra medlemsstater i frågan kommer vi ändå att få möjlighet att bidra med information.

Studien planeras vara klar i juni 2020.

Sammanfattningsvis avser vi att lyssna på informationen på rådets möte.

Anf. 237 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Jag tänkte bara hänvisa till min avvikande mening under dagordningspunkt 5 b.

Anf. 238 ORDFÖRANDEN:

Det går bra och förs till protokollet.

Då tackar vi för informationen.

Därmed tror jag faktiskt att vi är klara.

Anf. 239 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Trevlig advent!

Anf. 240 ORDFÖRANDEN:

Tack så mycket för i dag, statsrådet! Trevlig helg när den kommer!

§ 1 Rättsliga och inrikes frågor

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	1
Anf. 5 PAULA BIELER (SD).....	3
Anf. 6 TINA ACKETOFT (L)	3
Anf. 7 JENS HOLM (V)	3
Anf. 8 ANNIKA QARLSSON (C).....	4
Anf. 9 PÅL JONSON (M).....	4
Anf. 10 ROBERT HALEF (KD).....	5
Anf. 11 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 12 PÅL JONSON (M).....	5
Anf. 13 PAULA BIELER (SD).....	5
Anf. 14 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 15 PAULA BIELER (SD).....	5
Anf. 16 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	6
Anf. 17 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 18 PÅL JONSON (M).....	7
Anf. 19 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 20 PAULA BIELER (SD).....	8
Anf. 21 ROBERT HALEF (KD).....	8
Anf. 22 JENS HOLM (V)	8
Anf. 23 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	9
Anf. 24 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 25 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	10
Anf. 26 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 27 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	10
Anf. 28 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 29 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	11
Anf. 30 ANNIKA QARLSSON (C).....	11
Anf. 31 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	11
Anf. 32 Rättssakkunniga EVELINA SANDGREN	11
Anf. 33 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 34 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	12
Anf. 35 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 36 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	12
Anf. 37 JENS HOLM (V)	12

Anf. 38 LUDVIG ASPLING (SD).....	12
Anf. 39 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	13
Anf. 40 Kanslirådet PONTUS HEDERBERG.....	13
Anf. 41 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	13
Anf. 42 LUDVIG ASPLING (SD).....	13
Anf. 43 JENS HOLM (V)	13
Anf. 44 ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 45 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	14
Anf. 46 LUDVIG ASPLING (SD).....	14
Anf. 47 ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 48 LUDVIG ASPLING (SD).....	14
Anf. 49 MIKAEL DAMSGAARD (M)	14
Anf. 50 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	15
Anf. 51 ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 52 LUDVIG ASPLING (SD).....	15
Anf. 53 ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 54 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	16
Anf. 55 ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 56 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	16
Anf. 57 ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 58 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	16
Anf. 59 ORDFÖRANDEN.....	16
§ 2 Transport, telekommunikation och energi	17
Anf. 60 ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 61 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	17
Anf. 62 ANNIKA QARLSSON (C).....	17
Anf. 63 ANGELICA LUNDBERG (SD).....	18
Anf. 64 JENS HOLM (V)	18
Anf. 65 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	19
Anf. 66 Rättssakkunnige ALEXANDER NILSSON	19
Anf. 67 ANGELICA LUNDBERG (SD).....	20
Anf. 68 ROBERT HALEF (KD).....	20
Anf. 69 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	20
Anf. 70 ORDFÖRANDEN.....	21
Anf. 71 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	21
Anf. 72 Rättssakkunnige ALEXANDER NILSSON	21
Anf. 73 ORDFÖRANDEN.....	21
Anf. 74 ANGELICA LUNDBERG (SD).....	21
Anf. 75 Rättssakkunnige ALEXANDER NILSSON.....	21

Anf. 76 ORDFÖRANDEN.....	21
Anf. 77 Rättssakkunnige ALEXANDER NILSSON	21
Anf. 78 ANGELICA LUNDBERG (SD).....	22
Anf. 79 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	22
Anf. 80 ORDFÖRANDEN.....	22
Anf. 81 ANGELICA LUNDBERG (SD).....	22
Anf. 82 ORDFÖRANDEN.....	22

§ 3 Transport, telekommunikation och energi

.....	23
Anf. 83 ORDFÖRANDEN.....	23
Anf. 84 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	23
Anf. 85 ORDFÖRANDEN.....	23
Anf. 86 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	23
Anf. 87 ORDFÖRANDEN.....	23
Anf. 88 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	23
Anf. 89 ORDFÖRANDEN.....	23
Anf. 90 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	23
Anf. 91 ORDFÖRANDEN.....	24
Anf. 92 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	24
Anf. 93 ORDFÖRANDEN.....	24
Anf. 94 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	24
Anf. 95 ORDFÖRANDEN.....	25
Anf. 96 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	25

§ 4 Transport, telekommunikation och energi

.....	26
Anf. 97 ORDFÖRANDEN.....	26
Anf. 98 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	26
Anf. 99 ORDFÖRANDEN.....	26
Anf. 100 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	26
Anf. 101 ORDFÖRANDEN.....	26
Anf. 102 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	26
Anf. 103 CAMILLA BRODIN (KD).....	27
Anf. 104 PÅL JONSON (M).....	27
Anf. 105 JENS HOLM (V)	27
Anf. 106 ANGELICA LUNDBERG (SD).....	28
Anf. 107 TINA ACKETOFT (L)	28
Anf. 108 ORDFÖRANDEN.....	28
Anf. 109 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	28
Anf. 110 ANGELICA LUNDBERG (SD).....	28
Anf. 111 CAMILLA BRODIN (KD).....	29
Anf. 112 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	29
Anf. 113 ORDFÖRANDEN.....	29
Anf. 114 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	29
Anf. 115 ORDFÖRANDEN.....	29
Anf. 116 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	29

§ 5 Transport, telekommunikation och energi

.....	30
Anf. 117 ORDFÖRANDEN.....	30
Anf. 118 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S).....	30

Anf. 119	ORDFÖRANDEN.....	30
Anf. 120	Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	30
Anf. 121	JESSIKA ROSWALL (M).....	31
Anf. 122	ORDFÖRANDEN.....	31
Anf. 123	Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	31
Anf. 124	ORDFÖRANDEN.....	32
Anf. 125	Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	32
Anf. 126	JESSIKA ROSWALL (M).....	33
Anf. 127	JENS HOLM (V)	33
Anf. 128	LUDVIG ASPLING (SD).....	33
Anf. 129	ROBERT HALEF (KD).....	33
Anf. 130	Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	34
Anf. 131	JENS HOLM (V)	34
Anf. 132	ORDFÖRANDEN.....	34
Anf. 133	Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	34
Anf. 134	TINA ACKETOFT (L)	35
Anf. 135	Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	35
Anf. 136	ORDFÖRANDEN.....	35
Anf. 137	Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	35
Anf. 138	ORDFÖRANDEN.....	36
Anf. 139	ANNIKA QARLSSON (C).....	36
Anf. 140	Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	36
Anf. 141	ORDFÖRANDEN.....	37
§ 6 Ekonomiska och finansiella frågor		
.....		38
Anf. 142	ORDFÖRANDEN.....	38
Anf. 143	Statssekreterare MAX ELGER	38
Anf. 144	ORDFÖRANDEN.....	39
Anf. 145	Statssekreterare MAX ELGER	39
Anf. 146	ORDFÖRANDEN.....	39
Anf. 147	Statssekreterare LEIF JAKOBSSON	40
Anf. 148	ROBERT HALEF (KD).....	40
Anf. 149	ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	40
Anf. 150	Statssekreterare LEIF JAKOBSSON	41
Anf. 151	ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	41
Anf. 152	ROBERT HALEF (KD).....	41
Anf. 153	ORDFÖRANDEN.....	41
Anf. 154	LUDVIG ASPLING (SD).....	41
Anf. 155	ORDFÖRANDEN.....	42
Anf. 156	ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	42
Anf. 157	ORDFÖRANDEN.....	42
Anf. 158	Statssekreterare MAX ELGER	42
Anf. 159	ORDFÖRANDEN.....	42
Anf. 160	Statssekreterare LEIF JAKOBSSON	42
Anf. 161	CHARLOTTE QUENSEL (SD).....	43
Anf. 162	ORDFÖRANDEN.....	43
Anf. 163	Statssekreterare MAX ELGER	43
Anf. 164	ORDFÖRANDEN.....	43
Anf. 165	Statssekreterare MAX ELGER	43
Anf. 166	ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	44
Anf. 167	Statssekreterare MAX ELGER	44

Anf. 168	ORDFÖRANDEN.....	44
Anf. 169	Statssekreterare MAX ELGER	45
Anf. 170	ANNIKA QARLSSON (C).....	45
Anf. 171	PÅL JONSON (M).....	45
Anf. 172	CHARLOTTE QUENSEL (SD).....	45
Anf. 173	ROBERT HALEF (KD).....	46
Anf. 174	ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	46
Anf. 175	ORDFÖRANDEN.....	46
Anf. 176	Statssekreterare MAX ELGER	46
Anf. 177	Kanslirådet ÅSA KNUDSEN STERTE.....	46
Anf. 178	ORDFÖRANDEN.....	46
Anf. 179	Statssekreterare MAX ELGER	46
Anf. 180	ORDFÖRANDEN.....	47
Anf. 181	Statssekreterare MAX ELGER	47
Anf. 182	ORDFÖRANDEN.....	47
Anf. 183	Statssekreterare MAX ELGER	47
Anf. 184	ORDFÖRANDEN.....	48
Anf. 185	Statssekreterare MAX ELGER	48
Anf. 186	ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	49
Anf. 187	ORDFÖRANDEN.....	49
Anf. 188	Statssekreterare MAX ELGER	49
Anf. 189	ORDFÖRANDEN.....	49
Anf. 190	Statssekreterare LEIF JAKOBSSON	49
Anf. 191	ORDFÖRANDEN.....	50
Anf. 192	Statssekreterare MAX ELGER	50

§ 7 Rättsliga och inrikes frågor

		51
Anf. 193	ORDFÖRÄNDEN.....	51
Anf. 194	Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	51
Anf. 195	ORDFÖRÄNDEN.....	51
Anf. 196	Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	51
Anf. 197	ORDFÖRÄNDEN.....	51
Anf. 198	Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	51
Anf. 199	ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	52
Anf. 200	ORDFÖRÄNDEN.....	52
Anf. 201	MIKAEL DAMSGAARD (M)	53
Anf. 202	ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	53
Anf. 203	Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	53
Anf. 204	ORDFÖRÄNDEN.....	53
Anf. 205	ADAM MARTTINEN (SD)	53
Anf. 206	ORDFÖRÄNDEN.....	54
Anf. 207	ADAM MARTTINEN (SD)	54
Anf. 208	ORDFÖRÄNDEN.....	54
Anf. 209	Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	54
Anf. 210	ORDFÖRÄNDEN.....	54
Anf. 211	Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	54
Anf. 212	ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	55
Anf. 213	ANNIKA QARLSSON (C).....	55
Anf. 214	Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	55
Anf. 215	ORDFÖRÄNDEN.....	55
Anf. 216	Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	55

Anf. 217	ORDFÖRANDEN.....	55
Anf. 218	Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	56
Anf. 219	ORDFÖRANDEN.....	56
Anf. 220	Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	56
Anf. 221	ORDFÖRANDEN.....	56
Anf. 222	Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	56
Anf. 223	MIKAEL DAMSGAARD (M)	56
Anf. 224	Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	57
Anf. 225	ORDFÖRANDEN.....	57
Anf. 226	Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	57
Anf. 227	ANNIKA QARLSSON (C).....	57
Anf. 228	ROBERT HALEF (KD).....	57
Anf. 229	ORDFÖRANDEN.....	58
Anf. 230	ADAM MARTTINEN (SD)	58
Anf. 231	ROBERT HALEF (KD).....	58
Anf. 232	ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	58
Anf. 233	TINA ACKETOFT (L)	58
Anf. 234	Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	59
Anf. 235	ORDFÖRANDEN.....	59
Anf. 236	Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	59
Anf. 237	ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	60
Anf. 238	ORDFÖRANDEN.....	60
Anf. 239	Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	60
Anf. 240	ORDFÖRANDEN.....	60